

Krajevne novice

Glasilo občine Šmartno pri Litiji

Maj 2024

Letnik 9, številka 4

Iz tokratne vsebine:

**Delo župana in občinske uprave
v obdobju marec–april 2024**

stran 4

**70 let delovanja Podružnične
šole Velika Kostrevnica**

stran 10

**140 let PGD Šmartno pri Litiji in
100 let PGD Kostrevnica**

stran 7–10

**MePZ Zvon je praznoval
40–letnico delovanja**

stran 16

ISSN 2463-8579

Občina Šmartno pri Litiji

Tomazinova ulica 2, 1275 Šmartno pri Litiji
Elektronski naslov: info@smartno-litija.si
Telefon: 01 896 27 70
Faks: 059 097 480

Uradne ure

Ponedeljek: 8.00–12.00 in 13.00–15.00
Sreda: 8.00–12.00 in 13.00–17.00
Petek: 8.00–13.00

Uradne ure župana so po dogovoru, zaželeno je predhodna najava na telefonsko številko 01 896 27 70.

**Glasilo občine Šmartno pri Litiji
Krajevne novice**

Prispevke in oglase za naslednjo številko Krajevnikh novic, ki bo izšla junija 2024, pričakujemo najkasneje do torka, 28. 5. 2024, na elektronski naslov uredništva:

krajevnenovice@bogensperk.si.

Članke, prejete po tem datumu, bomo objavili v okviru možnosti. Avtorje prispevkov in naročnike oglasov naprošamo, naj pri pisanju in oblikovanju upoštevajo navodila, ki so objavljena na spletni strani Občine Šmartno pri Litiji.

Izdajatelj:

Javni zavod Bogenšperk

Odgovorni urednik:

dr. Jernej Kotar

Uredniški odbor:

Katarina Kragelj, Domen Merzel, Matjaž Hostnik, Uroš Pušnik in Aleš Kralj

Jezikovni pregled:

Janoš Železnik

Naslovna fotografija:

Florjanova nedelja 2024

Foto:

Uroš Pušnik

Prelom in tisk:

Četisk d. o. o.
Bežigradska cesta 5
3000 Celje

<https://obcina.smartno.si/mediji/krajevne-novice/>

**Glasilo izhaja v nakladi
1800 izvodov in je brezplačno.**

ISSN 2463-8579

Solidarnost in medsebojna pomoč

Živimo v svetu, v katerem kronična rast egoizma, lastnih potreb in stanja zavesti, ki po nareku medijev, družabnih omrežij in pričakovanj vseh nas, kliče po vedno novih težavah, strahovih in bojznih prihodnosti. Enostavno se je vdati v usodo in sprizniti, da nas vsak nov teden čaka nova vremenska ujma, virus, ekonomska negotovost, rast obrestne mere ali kaj podobnega iz te vse bolj prisotne kategorije nevšečnosti. Osebnostno menim, da se ljudje prepogosto fokusiramo na napačno stran in pravzaprav ne ponudimo možnosti, da svet pogledamo z drugačne perspektive. S tem namreč spregledamo možnost pozitivnih učinkov na svojo samopodobo ali dober občutek, ko storimo nekaj dobrega. Posledično lahko spregledamo dejstvo, da trdno in zdravo skupnost poganjajo dela ljudi, ki želijo pomagati sočloveku oziroma se jim pomoč in solidarnost zdita nekaj samoumevnega. Ljudi, ki priskočijo na pomoč pri vseh vrstah nesreč ali pa samo pomagajo osamljeni osebi s pogovorom. Omenjenih del ni moč kupiti kljub dejstvu, da bo skupina ljudi, ki bodo takšno ali drugačno pomoč potrebovali, v prihodnosti najbrž še večja. Naj ne zveni, da vam v uvodniku nalagam dolžnost, da postanete takšna oseba. Moja želja je, da cenite ljudi, ki med nami so in to že počnejo.

Vaš župan, Blaž Izlakar

Iz svetniških klopi

Avtorica članka: Nataša Dobravec

Svetniki so se v sredo, 17. 4. 2024, srečali na 10. redni seji Občinskega sveta Občine Šmartno pri Litiji.

Svetniki so najprej potrdili zaključni račun proračuna Občine Šmartno pri Litiji. V zaključnem računu proračuna se ugotavlja skladnost sprejetega proračuna (načrtovani prihodki in odhodki) z njegovo dejansko porabo. V njem pa se tudi podrobno obravna, za katere namene in kako uspešno so bila načrtovana sredstva v proračunskem obdobju porabljena.

Po skrajšanem postopku so svetniki sprejeli Odlok o dopolnitvah Odloka o ustanovitvi Javnega podjetja Komunalno stanovanjskega podjetja Litija, d. o. o. Sprememba odloka se je nanašala na dopolnitev obstoječih dejavnosti z novo dejavnostjo »SKD 35.119 Druga proizvodnja električne energije in SKD 35.130 Distribucija električne energije«.

V nadaljevanju so svetniki obravnavali in sprejeli Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o sofinanciranju humanitarnih programov na področju socialnega zdravstvenega varstva. Sprememba pravilnika je bila pripravljena na priporočila notranje revizije. V 7. členu pravilnika je tako na novo opredeljena sestava komisije ter njeno delovanje v primeru povezanosti članov komisije z vlagatelji, ki kandidirajo za dodelitev sredstev.

Svetniki so potrdili tudi Poročilo o opravljenem popisu nepremičnin in opreme v lasti Občine Šmartno pri Litiji, ki so v najemu pri

Javnem podjetju KSP Litija, d. o. o. na dan 31. 12. 2023.

Potrjena sta bila še 1. sprememba Letnega načrta pridobitve in razpolaganja z nepremičnim premoženjem Občine za leto 2024 ter Sklep o prenehanju statusa grajenega javnega dobra lokalnega pomena. Obe točki sta povezani, saj sta obe podlaga za pridobivanje oziroma razpolaganje s stvarnim premoženjem Občine.

Pri kadrovskih zadevah je občinski svet v nadzorni odbor Občine imenoval nadomestno članico Jasmino Groznik. Dosedanji članici Lilijani Bučar je zaradi nastopa svetniškega mandata zaradi nezdržljivosti funkcij članstvo v nadzornem odboru prenehalo. Lilijana Bučar je na podlagi sprejetega sklepa v Odboru za gospodarsko infrastrukturo, okolje in prostor nadomestila Franca Propsa, ki mu je prav tako zaradi nezdržljivosti funkcij prenehala članstvo v občinskem svetu.

Svetniki so na podlagi odstopne izjave razrešili dosedanjo predstavnico ustanovitelja v svetu javnega zavoda Zdravstveni dom Litija Klaro Zupančič, za nadomestno predstavnico pa imenovali Karmen Grom. Na koncu pa so podali še soglasje k izplačilu redne delovne uspešnosti za leto 2023 ravnateljem, direktorjem in pomočnikoma direktorja javnih zavodov, katerih ustanoviteljica oziroma soustanoviteljica je Občina Šmartno pri Litiji.

MOČNA EU ZA VSE: KANDIDATNA LISTA SLS ZA VOLITVE V EVROPSKI PARLAMENT

Slovenska ljudska stranka se že več kot 130 let bori za interese slovenskega naroda in pravice posameznika. Z Janezom E. Krekom se je SLS nekoč na Dunaju borila proti potujčevanju slovenskega naroda ter za opolnomočenega delavca in kmeta. Danes se v Bruslju zoperstavlja radikalnim ideološkim politikam, ki uničujejo slovensko podeželje, kmete in podjetnike.

Na drugi strani pa se SLS zavzema za zdravorazumske ukrepe, ki bodo EU naredili močno – energetske, surovinske in varnostno neodvisne ter jo ohranili kot luč miru in pravne države, ki ščiti posameznika, svobodno gospodarsko pobudo ter svobodo govora – za vse. Za močno Evropsko unijo Slovenska ljudska stranka za evropske volitve 9. junija ponuja najmočnejšo kandidatno listo:

dr. Peter Gregorčič, dr. Nina Strah, Franc Bogovič, dr. Sara Ahlin Doljak, Franc Pukšič, Mija Aleš, Aljaž Barlič, Kaja Galič, Marko Balažic

S programskimi izhodišči:

ZA varno Evropo, **ZA** slovenskega kmeta, **ZA** energetske neodvisnost, **ZA** konkurenčno gospodarstvo, **ZA** svobodo govora in demokracijo, **ZA** solidarnost, **ZA** evropski način življenja ter **ZA** interese Slovenije.

Delo župana in občinske uprave v obdobju marec–april 2024

Avtorica članka: mag. Karmen Sadar

Vrtec Ciciban Šmartno

Čeprav morda ni opaziti, župan in uprava intenzivno delata na projektu izgradnje novega vrtca v Šmartnem. Nekoliko daljše usklajevanje že izdelane idejne rešitve je pripeljalo do končne rešitve, ki je bolj domišljena in funkcionalna. Pri tem gre zahvala tudi članom županove posvetovalne skupine za aktivno sodelovanje in vse podane predloge ter pripombe. Projektant je na podlagi idejne rešitve izdelal projektno dokumentacijo za pridobitev projektnih pogojev in jo tudi že poslal v presojo pristojnim mnenjedajalcem. Po več letih povečanega vpisa otrok v vrtec se je letos zgodilo, da število novo vpisanih otrok v vrtec ne povzroča daljšega čakalnega seznama. Vpisnih je bilo 73 otrok, sprejetih pa 58 tistih, ki bodo 1. 9. dopolnili potrebno starost za vstop v vrtec, to je 11 mesecev. Ostali otroci bodo postopno sprejeti tekom leta oz. ko bodo dovolj stari, tako da čakalnega seznama letos praktično ni.

Vodovodi

Za že izvedeno dograditev in obnovo vodovoda Račica–Velika Štanga je Občina v marcu prejela vsa odobrena sredstva s strani Ministrstva za naravne vire in prostor v višini 107.459,00 €.

V začetku aprila se je začela gradnja vodovoda za naselje Vinji Vrh. Gre za dolžino približno 1 km, ki poteka od križišča lokalne ceste Razbore–Ježni Vrh–Poljane z javno potjo Obla Gorica–Stara Gora do objekta Vinji Vrh 4. Podjetje Runext je položilo tudi kanalizacijske cevi za optično omrežje. Cesta bo popolnoma zaprta predvidoma do 30. 5. 2024. Skupna vrednost del po pogodbi z izvajalcem del Trgograd, d. o. o. je 175.828,15 € brez DDV.

Vodovod se gradi tudi v Razborah, kjer je Občina izkoristila možnost sočasne gradnje vodovoda ob gradnji optičnega omrežja od Bukovja do Ježnega Vrha v dolžini cca. 1,7 km. S tem bo prihranjenih precej proračunskih sredstev.

Modernizacija cest v Gradišču in Šmartnem

Po večkratnih poskusih izbora izvajalca za ureditev cest v Gradišču pri Litiji in Šmartnem pri Litiji (previsoke cene) je bil zadnji razpis uspešen. Pogodbena vrednost za izgradnjo obeh cest (126.616,78 €) je nižja od projektantske ocene.

Občinska celostna prometna strategija

Občina je bila uspešna pri pridobitvi sredstev za sofinanciranje občinskih celostnih prometnih strategij (OCPS). Priprava strategije, ki jo za našo Občino izdeluje Prometni inštitut Ljubljana, je že v polnem teku. Izvedena je bila tudi razstava v knjižnici, po kateri so imeli občani možnost predlagati konkretne infrastrukturne ukrepe.

Optično omrežje – RUNE

Ker nam občani zelo pogosto postavljajo vprašanja v zvezi z gradnjo optičnega omrežja v občini, smo za informacije povprašali podjetje, ki je izvajalec projekta RUNE. Na kratko povzemamo njihove odgovore.

V okviru projekta RUNE se izvajajo dela na območju Leskovice in Vrat, Črnega Potoka in Podroj ter med Razborami in Ježnim Vrhom. Zaključene so sanacije cest na območju Štange, Račice in Dragovška.

Po informacijah izvajalca je trenutno na območju občine Šmartno pri Litiji za morebitno priključitev omogočenih 588 priključkov, od tega je 181 že aktivnih. V okviru zadnjega razpisa je bilo po neuradnih podatkih prijavljenih dobrih 200 naslovov. Po končanju del v Razborah, Ježnem Vrh, Leskovic in Vratih se dela na območju občine v okviru trenutnega razpisa zaključujejo. Vključenost posameznega naslova v projekt RUNE je mogoče preveriti v aplikaciji za

preverjanje naslovov na spletni strani www.ruralnetwork.eu, kjer je priključek mogoče tudi naročiti.

Vse pomembnejše informacije o projektu in naročilu priključka so na voljo na spletni strani www.ruralnetwork.eu. Za dodatne informacije pa se občani lahko obrnejo na Center za pomoč uporabnikom, ki je na voljo vsak delovni dan med 8.00 in 12.00 na telefonski številki +386 (1) 235 15 30 ali na e-naslovu rune-si@ruralnetwork.eu. Ekipa operaterjev se je okrepila in se zelo trudi, da v doglednem času odgovori na vsa specifična poizvedovanja.

Sanacijska dela po neurjih

Za potrebe izvedbe sanacijskih del po poplavah 4. 8. 2023 in neurju s poplavami med 17. 7. in 3. 8. 2023 so izdelana geološka poročila in projekti za izvedbo (PZI). Izvedeno je javno naročilo (zbiranje ponudb) za sanacijo plazu na Preski nad Kostrevnico, v pripravi pa sta še razpisni dokumentaciji za izbiro izvajalca za sanacijo plazu na Jastrebniku (ob javni poti Bobne–Volčja Jama) ter sanacijo plazu na Riharjevcu.

Javna razsvetljava

Občina je na križišču pred Grmačami, pred podružnično šolo v Kostrevnici (osvetlitev križišča in čakališča) in na Bukovju (osvetlitev križišča) postavila tri solarne svetilke hrvaškega proizvajalca Urbana oprema iz Reke. Temelje in drogove ter montažo svetilk je izvedel koncesionar za vzdrževanje javne razsvetljave JRL, d. d.

Vzdrževanje cest

Občina redno vzdržuje makadamske ceste, tako je urejena večina najbolj problematičnih makadamov v občini. Na lokalnih cestah med Vintarjcem in Debečami, med Kotom in Ravnim Osredkom ter na cesti proti Jablaniškemu Potoku je bilo z namenom preprečevanja poškodb na makadamu na makadamskih cestiščih zgrajenih več preustov. Na Račici se je kot razširitev sanacije cest po izgradnji optičnega omrežja moderniziral odsek ceste pred stanovanjsko hišo, s čimer se skuša preprečiti poplavljanje dvorišča in objektov. Tudi v Veliki Kostrevnici se je ob stanovanjski hiši saniral rob lokalne ceste. Sanirana je bila voziščna konstrukcija na priključkih Grmače in Jeze, izvedla pa se je tudi večja sanacija križišča v Vintarjcemu.

Prenova in širitev pediatričnega oddelka v ZD Litija

Občina Šmartno pri Litiji se je skupaj z Zdravstvenim domom Litija odločila, da v letošnjem letu popolnoma prenovi pediatrični oddelek. Večino sredstev za investicijo prispeva Ministrstvo za zdravje (80 % stroškov gradnje in nakupa opreme), preostanek sredstev pa zagotavljata Občina Šmartno pri Litiji in ZD Litija. Izbrana sta izvajalca gradbenih in obrtniških del ter dobave in montaže medicinske opreme. Dela se bodo predvidoma začela konec junija in zaključila do septembra 2024.

Cerkev sv. Petra

Na Primskovem se je v zadnjih mesecih obnavljala cerkev sv. Petra, ki bo vaščanom služila tudi kot mrliška vežica. Dela je izvajalo podjetje Gnom, d. o. o., vrednost del pa znaša 31.618,74 € z DDV.

Javni razpisi

Občina Šmartno pri Litiji vsako leto objavi javne razpise za nevladne organizacije. Trenutno so v teku javni razpisi na področju kulturnih dejavnosti, športa, mladine in humanitarnih dejavnosti. Na področju kmetijstva in razvoja podeželja je letos potrebno sprejeti nov Pravilnik o ohranjanju in spodbujanju razvoja kmetijstva in podeželja v Občini Šmartno pri Litiji. Pri pripravi vsebine in dolašanju prioritarnih ukrepov so sodelovali predstavniki kmetov iz naše občine, KGZS in Razvojnega centra Srca Slovenije. Pravilnik je trenutno v potrjevanju na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter Ministrstvu za finance. V nadaljevanju ga mora potrditi še Občinski svet, potem pa bodo izpolnjeni vsi pogoji za objavo javnega razpisa. Prosimo vse nosilce kmetijskih gospodarstev, da s svojimi investicijami počakajo do objave razpisa, saj upravičene stroške šele takrat lahko uveljavljajo kot državno pomoč na razpisu.

Občina Smartno pri Litiji

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja

Številka zadeve: 094-1/2024-2

Datum: 23. 4. 2024

Na podlagi 9. člena Pravilnika o priznanjih Občine Smartno pri Litiji (Uradni list RS št.: 67/19), Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja Občine Smartno pri Litiji objavlja

JAVNI RAZPIS

za podelitev občinskih priznanj Občine Smartno pri Litiji za leto 2024.

1. PREDMET JAVNEGA RAZPISA

Občina Smartno pri Litiji podeljuje naslednja priznanja:

a) ČASTNI OBČAN OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU

Naziv častni občan/občanka občine Smartno pri Litiji je najvišje priznanje Občine.

Naziv častni občan/občanka občine Smartno pri Litiji se podeli posameznikom (lahko tudi tujim državljanom):

- za izredno pomembne trajne dosežke na gospodarskem, znanstveno-raziskovalnem, kulturno-umetniškem, razvojnem, vzgojno-izobraževalnem, športnem in humanitarnem ali drugem področju, ki je s svojim delovanjem izjemno prispeval k razvoju, ugledu in uveljavljanju občine Smartno pri Litiji doma in v svetu;
- za izjemne zasluge za razvoj dobrih medobčinskih in mednarodnih odnosov.

Praviloma se podeli naziv »častni občan občine« enkrat vsaka štiri leta, in sicer vsako tretje leto v mandatu občinskega sveta. Ne glede na prejšnji odstavek lahko občinski svet izredno podeli naziv častni občan na predlog komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja ali župana tudi v vmesnem obdobju.

b) PLAKETA OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU

Plaketa Občine Smartno pri Litiji se podeli posameznikom (lahko tudi tujim državljanom) in pravnim osebam (podjetjem, zavodom, organizacijam, društvom in drugim pravnim osebam):

za dosežke na gospodarskem, znanstveno-raziskovalnem, kulturno-umetniškem, športnem in humanitarnem področju ter za trajnostni razvoj občine Smartno pri Litiji;

- ki so s posebnimi delovnimi prizadevanji in uspehi v daljšem časovnem obdobju pomembno prispevali h kakovostnejšemu življenju, blaginji, ugledu in razvoju občine Smartno pri Litiji;
- za posebne zasluge pri razvijanju in utrjevanju sodelovanja med občino Smartno pri Litiji in drugimi občinami v Sloveniji in tujini.

Nadalje se plaketa Občine Smartno pri Litiji podeli posameznikom z izkazano posebno požrtvovalnostjo, nesebičnostjo in pogumom.

Plaketa Občine Smartno pri Litiji se podeli tudi prijateljskim, pobratenim in drugim mestom in občinam, pravnim osebam ter posameznikom iz Slovenije in tujine, ki so posebno zaslužni za razvijanje in utrjevanje prijateljskega sodelovanja z občino Smartno pri Litiji.

Plaketa se podeljuje v treh rangih:

- najvišji rang priznanja: »zlata plaketa Občine Smartno pri Litiji«,
- srednji rang priznanja: »srebrna plaketa Občine Smartno pri Litiji«,
- najnižji rang priznanja: »bronasta plaketa Občine Smartno pri Litiji«.

Priznanje plaketa Občine Smartno pri Litiji **se praviloma podeli** v največ treh primerih letno ne glede na vrsto plakete.

c) PRIZNANJE OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU

Priznanje Občine Smartno pri Litiji se podeli posameznikom, samostojnim podjetnikom, gospodarskim družbam, krajevnim skupnostim, zavodom, društvom in drugim organizacijam in ustanovam z območja občine:

- za enkratne dosežke na svojem področju dela ali za dejanja, ki so pomembna za varstvo človeških življenj, varstvo lastnine, ali za storjeno dejanje, ki se ocenjuje kot prispevek k splošnim vrednotam človeka oziroma družbe.

Praviloma se podeli »priznanje Občine Smartno pri Litiji« v največ treh primerih letno.

d) JUBILEJNO PRIZNANJE OBČINE ŠMARTNO PRI LITIJU

Društvom v občini se podeljuje jubilejno priznanje Občine Smartno pri Litiji za dolgoletno delo prvič po 10 letih delovanja in nato po vsakih nadaljnjih 10 letih dela.

2. PREDLAGATELJI

Predlagatelji za občinska priznanja so lahko sledeči subjekti z območja občine Smartno pri Litiji: fizične osebe, društva, zavodi, odbor krajevne skupnosti, delovna telesa občinskega sveta in politične stranke.

3. PREDLOG ZA PODELITEV

Predlog za podelitev priznanja mora biti posredovan v pisni obliki in mora vsebovati:

- ime in priimek oziroma naziv predlagatelja ter njegov naslov oziroma sedež,
- ime in priimek oziroma naziv predlaganega prejemnika priznanja,
- utemeljitev predloga.

Priporočljivo je, da predlog za podelitev priznanj Občine Smartno pri Litiji oddate na obrazcu, ki je na voljo na spletni strani Občine Smartno pri Litiji, <https://smartno-litija.si/> (Za občane/Razpisi/Javni razpisi in natečaji), ali v sprejemni pisarni Občine Smartno pri Litiji.

4. NAČIN IN ROK ZA PREDLOŽITEV PREDLOGOV

Rok za oddajo predlogov z obrazložitvijo je do vključno 30. 6. 2024 do 00.00. (v primeru oddaje po pošti velja poštni žig).

Naslov za oddajo: Občina Smartno pri Litiji, Komisija za mandanta vprašanja, volitve in imenovanja Občine Smartno pri Litiji, Tomazinova ulica 2, 1275 Smartno pri Litiji.

Predloge z obrazložitvijo lahko pošljete po pošti ali jih v poslovnem času oddate osebno v tajništvu občinske uprave Občine Smartno pri Litiji.

Na ovojnicah mora biti napisano sledeče:

- polni naslov pošiljatelja,
- polni naslov prejemnika,
- pripis: **»NE ODPIRAJ – PREDLOG ZA OBČINSKA PRIZNANJA«.**

Predlagamo uporabo priložene ovojnice.

5. OBJAVA JAVNEGA RAZPISA IN DODATNE INFORMACIJE

Javni razpis bo objavljen na spletni strani Občine Smartno pri Litiji

(<https://obcina.smartno.si/za-obcane/javni-razpisi-natecaji-narocila-drazbe-pozivi-in-namere/javni-razpisi-in-natecaji/>), obvestilo o najavi javnega razpisa bo objavljeno v Krajevnih novicah v mesecu maju 2024.

Dodatne informacije v zvezi z javnim razpisom lahko zainteresirani pridobijo **izključno** preko elektronske pošte na naslov info@smartno-litija.si.

Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja bo na podlagi pri-spelih predlogov pripravila predlog nagrajencev in ga posredovala v sprejem Občinskemu svetu Občine Smartno pri Litiji. Nagrade bodo podeljene na osrednji slovesnosti ob občinskem prazniku v mesecu novembru 2024.

Predsednica komisije za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja:
Veronika Jesenšek

Zakaj je pomembno sodelovati na posvetovalnem referendumu?

Avtor članka: Franc Props, minister

Posvetovalni referendum je oblika participativne demokracije, ki omogoča vključevanje državljanov v proces sprejemanja odločitev. Namenjen je pridobivanju mnenj in stališč državljanov glede določenega vprašanja, ki se nanaša na javno politiko, zakonodajo ali druge ključne zadeve v skupnosti. Posvetovalni referendum ni zavezujoč, a izraženo mnenje državljanov oblasti poda smernice za urejanje področja, na katerega se je referendumsko vprašanje nanašalo.

Glavni namen posvetovalnega referenduma je zagotoviti, da se glas državljanov sliši in upošteva pri oblikovanju javnih politik ter odločitvah, ki vplivajo na naša življenja. Vključevanje državljanov v proces odločanja ima več pomembnih vidikov. Omogoča **demokratsko participacijo**, pri kateri neposredno sodelujemo pri odločanju o pomembnih vprašanjih, ki nas zadevajo. To krepi demokratične procese in povečuje legitimnost odločitev, saj so te sprejete na podlagi mnenj in stališč večine državljanov. Predstavljanje stališč pred referendumom **dviguje ozaveščenost** državljanov o vprašanjih, ki so predmet referenduma, in spodbuja javno razpravo, kar zagotavlja, da pridobimo potrebne informacije in razmislimo o posledicah, ki bi jih prinesla referendumsko odločitev. To pripomore tudi k boljšemu razumevanju kompleksnih političnih in družbenih vprašanj. Posvetovalni referendum o pomembnih vprašanjih tudi **krepi zaupanje v institucije** države. Rezultati služijo kot pomemben pokazatelj volje državljanov glede določenega vprašanja. Če oblasti upoštevajo rezultate in jih uporabijo kot smernice pri nadaljnjem ukrepanju, se **veča legitimnost odločitev** in njihova sprejetost v družbi.

Državni zbor je odločil, da bomo 9. junija, ko potekajo tudi volitve v Evropski parlament, lahko državljani v Sloveniji na treh posvetovalnih referendumih izrazili tudi svoje mnenje o vprašanjih, ki se nanašajo na pomembne družbene teme. Vprašanja, na katera bomo državljani odgovarjali, so **pravica do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja** – z DA ali NE bomo odgovarjali na vprašanje »Ali smo za to, da se sprejme zakon, ki bo urejal pravico do pomoči pri prostovoljnem končanju življenja?« – vprašani bomo glede našega stališča o legalizaciji konoplje – referendum o rabi konoplje ima dve vprašanji: »Ali naj Republika Slovenija na svojem ozemlju dopusti gojenje in predelovanje konoplje v medicinske namene?« in »Ali naj Republika Slovenija na svojem ozemlju dopusti gojenje in posedovanje konoplje za omejeno osebno rabo?« – tretji referendum se bo nanašal na to, **ali bomo s preferenčnim glasom državljani na državnozborskih volitvah dobili večji vpliv na to, kdo nas bo zastopal** v državnem zboru, sedaj je to prepuščeno posameznim političnim strankam, ki na to vplivajo z uvrščanjem kandidatov na kandidatne liste in v volilne okraje po svojih merilih – tretje referendumsko vprašanje se glasi: »Ali ste za to, da se za volitve poslank in poslancev v Državni zbor Republike Slovenije uvede preferenčni glas, ki bo zagotovil odločilen vpliv volivcev na izbiro poslancev?«

Kot sem zapisal zgoraj, so referendumi pomemben način, da lahko izrazimo svoje mnenje o ključnih vprašanjih, ki jih urejamo na ravni države, zato si želim, da bi v čim večjem številu izrazili svoje mnenje glede referendumskih vprašanj in na evropskih volitvah.

VABILO

Vabimo vas na praznovanje 50. obletnice našega športnega društva, ki bo potekalo na prvi junijski dan v Športno-rekreacijskem centru Reka. Pridružite se nam v sproščenem vzdušju ob dobri glasbi skupine Vzrock in predskupine Trio Gas, ki bosta poskrbeli za nepozabno zabavo na prostem. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno! Ne zamudite priložnosti za druženje s člani društva in skupno proslavljanje pol stoletja športnih uspehov in prijateljstev.

Se vidimo!

Datum: 1. 6. 2024; čas: 19.00; lokacija: ŠRC Reka

VSTOP JE PROST!

Veselimo se srečanja z vami!

Predsednik ŠD Dolina, Rok Izlakar

RD HERZ ŠMARTNO PROTI RD BUTAN PLIN IZOLA
17/5/2024, 19:30 - DVORANA PUNGRT (25. KROG)

RD HERZ ŠMARTNO PROTI RD MOŠKANJCI-GORIŠNICA
25/5/2024, 19:00 - DVORANA PUNGRT (26. KROG)

8/6/2024 - DAN ROKOMETA

Jubilejno leto za gasilstvo

Vprašanja postavil: dr. Jernej Kotar

Letošnje leto je za gasilstvo v naši občini zelo pomembno, saj bosta kar dve prostovoljni društvi obeležili visok jubilej. PGD Kostrevnica bo praznovalo sto let obstoja, PGD Šmartno pri Litvi pa kar 140 let, kar ga uvršča med najstarejša gasilska društva v Sloveniji. Ker poleg tega v maju goduje tudi zavetnik gasilcev sv. Florjan, je več kot dovolj razlogov, da smo k tokratnemu pogovoru povabili predsednika obeh društev, gospoda Mitjo Jesenška iz PGD Kostrevnica in gospoda Domna Merzela iz PGD Šmartno pri Litvi.

Spoštovana gospoda, dovolita mi, da se vama v imenu uredništva najprej zahvalim za vajin prijazen odziv našemu vabilu. Kot sem omenil že uvodoma, bosta vaši društvi letos obeležili visok jubilej. Gospod Jesenšek, nam lahko na kratko predstavite pot, ki jo je vaše društvo prehodilo v stotih letih od ustanovitve?

M. Jesenšek: Lep pozdrav. Ker ob 100-letnici pripravljamo tudi obširen zbornik o našem društvu, sem dobobra spoznal prehojeno pot kostrevniških gasilcev. Po ustanovitvi so se takoj začele aktivnosti za pridobitev prostora in opreme. Bilo je težko, saj so začeli iz nič, a kljub temu jim je s pomočjo krajanov in obrtnikov uspelo, da so že v letu 1924 postavili gasilski dom. V naslednjem letu so kupili nekaj opreme in rabljeno brizgalno za konjsko vprego ter se opremili še z nekaterimi drugimi manjšimi ročnimi brizgalnami. Leta 1928 so kupili še enoosno brizgalno, v letu 1932 pa dogradili dom, v katerem je prostor našla tudi Osnovna šola Kostrevnica. Med vojno društvo po ukazu okupatorja ni delovalo, z delom so spet pričeli v letu 1946 in ga bolj ali manj uspešno nadaljujemo tudi sedaj. Vmes so bila tudi težka obdobja, ko ni bilo sredstev ali pa ni bilo dovolj zainteresiranih krajanov oziroma članov za pomoč. Šele v letu 1953 so razvili svoj prvi prapor, ki je za vsako društvo velikega simbolnega pomena, saj nas spremlja na vseh svečanostih, tako veselih kot žalnih. Ostali večji mejniki so bili nakup novih motornih brizgalen v letih 1952, 1972 in 1981, nakup vozil v letih 1974, 1995, 2008, 2014, dograditev doma leta 1984 in gradnja novega v letu 2003, ki je bil uradno odprt leta 2008. Prvo zemljišče je gasilcem podaril Anton Kotar iz Male Kostrevnice, v letu 2001 pa smo od krajevne skupnosti prejeli večje zemljišče, ki je zadostilo takratnim potrebam. Omeniti moram, da je društvo že od začetka veliko vlagalo v vaje, potem izobraževanja ter kasneje tekmovanja, ves čas pa se je širil tudi krog drugih dejavnosti. Tako imamo v letošnjem planu dela 53 aktivnosti, tudi večdnevnik, ki se tekom leta še dodajajo. Še vedno je največji poudarek na stalni operativni pripravljenosti, zato se že od leta 2007 dobivamo vsak četrtek. Izvajamo vaje, urejamo, popravljamo ali čistimo orodje in opremo ter postorimo druge potrebne naloge. Znatno del časa namenjamo tudi vzgoji mladih, ki na tekmovanjih dosegajo lepe rezultate. Če se le da, se poleg priprav na tekmovanje srečajo enkrat tedensko, da jih mentorji ali ostali operativni člani seznanjajo z različnimi gasilskimi tematikami, vmes pa je čas tudi za igro in zabavo. Toliko na kratko.

Prevzem dvoosne ročne brizgalne na konjsko vprego, 5. 7. 1925

Šmarsko društvo leta 1885

Ali je morda med Kostrevničani še živ spomin, zakaj je prišlo do ustanovitve društva in kdo so bili njegovi ustanovni člani?

M. Jesenšek: Že v ustanovni knjigi so navedli: »Vsled večjih pojavov požarov se je pod ustanovitelju Alojziju Strmanu priredil ustanovni sestanek, na katerem se je sklenilo ustanoviti pros. gasil. društvo za Kostrevnico in Lupinico.« Požar, ki so ga omenjali, je divjal v Lupinici leta 1923 in je razen ene kmetije uničil celo vas. Zelo verjetno pa je ustanovitev društva pospešil požar, ki je, kot je v župnijski kroniki zapisal takratni šmarski dekan Matej Rihar, 31. 7. 1924 prizadel Božičevo gospodarsko poslopje v Lupinici. Za pripravljalni odbor so bili imenovani Alojzij Strman, Anton Sirk, Janez Golob, Anton Knez in Alojzij Jesenšek. Ta peterica je poskrbela za ustanovni občni zbor, ki je bil 8. 9. 1924. Prisotnih je bilo 32 članov. Prvi načelnik je postal Anton Sirk, poveljnik Leopold Strman, poveljnikov namestnik Jožef Sušnik, tajnik Alojzij Strman, blagajnik Ivan (Janez) Golob, za odbornika sta bila izvoljena Anton Knez in Anton Kotar, za njuna namestnika pa Vinko Naglič in Jožef Tomažič. Računski pregledniki so postali Jakob Berlič, Franc Repina in Jožef Božič. V začetku se je društvo imenovalo Kostrevnica – Lupinica.

Gospod Merzel, vaše društvo bo letos praznovalo že 140. obletnico delovanja. Njegovi začetki segajo v daljno leto 1884, ustanovljeno pa je bilo le tri leta pred obsežnim požarom, ki je upepelil del Pungrta. Nam lahko tudi vi na kratko orisate to skoraj poldrugo stoletje dolgo pot in s kakšnimi izzivi so se morali spoprijemati šmarski gasilci?

D. Merzel: Lepo pozdravljeni in hvala lepa, da ste se spomnili na nas! Na kratko orisati 140-letno zgodovino tako pomembne organizacije ni enostavno. Pa vseeno, če na kratko predstavimo pot razvoja našega društva, naj povem, da imamo v svojem bogatem arhivu ohranjene zapise o registraciji društva na Dunaju iz leta 1885. Ostali društveni zapisi pa kažejo na začetke lokalne ustanovitve v letu 1884, zato tudi praznujemo obletnico v letošnjem letu. Iz zapisov je razvidno, da so Šmarčani na pobudo šolskega upravitelja Jurija Adlešiča leta 1884 ustanovili Požarno brambo Šmartno in sprejeli svoja pravila za prostovoljno požarno brambo v Šmartnem. Ta pravila so bila izdelana na podlagi predloga, ki ga je za slovensko gasilstvo v letu 1879 pripravil Ignac Merhar iz Prigorice pri Ribnici, ustanovitelj PGD Dolenja vas. Občinski odbor Občine Šmartno je ta pravila na svoji seji 9. avgusta 1885 sprejel, takratni župan Anton Lovše jih je predložil cesarski kraljevi vladi za Kranjsko v Ljubljani, ki je pravila odobrila v septembru 1885 in jih vrnila v aktu št. 9.526. Društvo je bilo torej uradno registrirano 23. septembra 1885. Prvotna šmarska bramba je štela 25 članov. Bramba je delovala pod geslom BOGU V ČAST IN BLIŽNJEMU V POMOČ, pozdravljali pa so se z gasilskim pozdravom NA POMOČ. Prvi odbor so sestavljali načelnik Jurij Adlešič, podnačelnik Jurij Porenta, pomočnik Franc Grinvaldi, tajnik Ivan Razboršek in blagajnik Ivan Rus. S svojim delom so naleteli na popolno podporo med vaščani, saj je bilo zanimanje za gasilstvo veliko. Prvo večjo akcijo je imela Šmarska požarna bramba, kot se je takrat imenovalo društvo in kot ste omenili v začetku, že tri leta po ustanovitvi. 9. junija 1887 je na Pungrtu izbruhnil velik požar. Šmarski gasilci so bili takrat že toliko opremljeni in izurjeni,

da so organizirano priskočili na pomoč in rešili, kar se je rešiti dalo. V letu 1888 je društvo razvilo svoj prvi prapor, katerega botra je bila baronica Wurzbach iz Črnega Potoka. Prapor je še vedno v lasti društva, shranjen v posebnem arhivu in čaka na strokovno restavriranje.

Kot danes tudi v preteklosti delovanje društva ni potekalo brez nevesčnosti. Leta 1910 je zaradi politične nestrpnosti nekaterih neaktivnih članov prišlo do razprtij, zaradi katerih je občina društvu zasegla vse društveno premoženje in odklonila vsakršno drugo pomoč. Vodstvu in odboru društva je v naslednjih letih nekako uspelo premoženje društva počasi pridobiti nazaj. Tudi obdobje obeh vojn ni obšlo društva in članov. Tako v prvi kot tudi drugi svetovni vojni je bila večina članov vpoklicana v vojaške vrste, od koder se jih veliko izmed njih žal ni več vrnilo v domači kraj. Po drugi svetovni vojni je gasilstvo v Šmartnem dobilo nov zagon. Veliko je bilo dogodkov, ki so tako ali drugače zaznamovali naš kraj in tudi njegovo okolico. Vedno več je bilo tudi intervencij, ki so jih gasilci izvajali tudi izven domačega kraja. Ni bilo redko, da so gasili na Vačah, v Kresnicah, v Gabrovki, Tihaboju ... Tako sami kot tudi preko takratne civilne zaščite so izvajali različna preventivna usposabljanja krajanov. Šmarski gasilci smo tako vse od ustanovitve uspešni pri premagovanju ovir na poti razvoja. V zadnjem obdobju je bil za nas največji izziv gasilski dom. Kot v ostalih krajih je bil tudi šmarski gasilski dom včasih ponos kraja. Dolgo časa že ugotavljamo, da je dom izgubil blišč in svojo funkcionalnost, zato šmarski gasilci v zadnjem obdobju razmišljamo o posodobitvi svojih vse bolj natrpanih prostorov. V letu 2014 se nam je ponudila priložnost za nakup zemljišča ob gasilskem domu, ki smo ga uspešno kupili na javni dražbi. Kmalu zatem, leta 2016, je s strani občine prišla ideja, da prizidka ne bi gradili. Občina je bila mnenja, da z gradnjo prizidka ne bomo rešili prostorskih problemov, ker je obstoječa lokacija premajhna in neprimerna za širitev gasilske dejavnosti. Predlagali so nam gradnjo novega gasilskega doma. V naslednjih letih se je uspešno našlo in pridobilo zemljišče. PGD Šmartno je pridobilo stavbno pravico na novo pridobljenem zemljišču in uspešno izpeljalo postopek za pridobitev gradbenega dovoljenja za nov gasilski dom. Novega gasilskega doma Šmarčani še nimamo. Ker pa nam gradbeno dovoljenje poteče v letu 2025, si še vedno močno prizadevamo, da bi se našla sredstva in bi končno lahko pričeli z gradnjo tega prepotrebne objekta za kraj in občino. Vmes nam je potek zgodbe o gasilskem domu prekinila odločba inšpekcijskega nadzora, ki nam je naložila nakup novega vozila. S tem projektom se ukvarjamo v zadnjih letih, v tem mesecu pa nam ga bo uspelo tudi zaključiti. V ta namen smo porušili hišo na sosednjem zemljišču in zgradili garažo za novo vozilo. Šmarski gasilci se torej spoprimemo z vsemi izzivi, veseli pa nas, da imamo največ dela s skrbjo za napredek društva in ne s posredovanjem na intervencijah.

Gasilstvo je ena od najpomembnejših oblik druženja krajanov, to še zlasti velja za manjše kraje. Gospod Jesenšek, kako vi vidite vlogo vašega društva v Kostrewniški dolini?

M. Jesenšek: Skozi zgodovino je razvidno, da je bilo društvo gibalno druženje v kraju. Poleg osnovnega poslanstva so člani izvajali

vrsto družabnih in kulturnih dogodkov. Od družabnih so se obdržale veselice, smo pa v posameznih obdobjih prirejali tudi ples, pustovanja, kresovanja, srečanja krajanov, ki smo jih poimenovali Bučenfest itd. Tudi v današnjem času skušamo poskrbeti za čim več druženja. Veliko prijetnega je že po opravljenih gasilskih dejavnostih, za širši krog pa vsako leto organiziramo veselico, postavljanje prvomajskega mlaja, s krajevno skupnostjo sodelujemo pri prižigu novoletnih lučk in pri obdaritvi otrok ob svetem Miklavžu. Za druženje je poskrbljeno tudi ob dnevu odprtih vrat in drugih večjih vajah, na katere povabimo tudi krajanje, ter ostalih dogodkih, ki se odvijajo v gasilskem domu, ki je različnim organizacijam v kraju vedno na voljo. Osebno menim, da je društvo za kraj pomembno, saj se marsikateri dogodek odvije z našim sodelovanjem.

Tudi PGD Šmartno pri Litiji je tesno vpeto v družabno življenje osrednjega občinskega kraja. Gospod Merzel, kakšno vlogo ima po vašem mnenju vaše društvo v lokalnem okolju?

D. Merzel: Kot v drugih krajih smo gasilci pomembni tudi za Šmartno. V primerjavi z ostalimi opažam, da je med našimi prebivalci več priseljenih krajanov, kar pa se odraža tudi na drugačnem sprejemanju in dojemanju gasilstva in gasilcev. Opažam, da v našem kraju bijemo mogoče malo večji, drugačen boj za tradicijo. Za pomen in ugled gasilcev se moramo drugače truditi kot v ostalih krajih. Nočem, da se razume, da smo bolj meščanski ali večvredni, ampak ravno nasprotno. Gasilci v večjem kraju, z več prebivalci, nismo več tako samoumevni in nekako obvezno prisotni, če se lahko tako izrazim. Imamo predvsem več zanimive konkurence in izbire med organizacijami, ki lahko človeka zanimajo, kot drugod. Vseeno se tudi šmarski gasilci trudimo za sodelovanje v lokalnem okolju, pa naj bo to s sodelovanjem na različnih dogodkih, pri organizaciji letnih ali pa s pridobivanjem podmladka in vzgojo naši mladih gasilcev. Mislim, da ljudje vse težje razumejo, zakaj smo gasilci, pa vendar lokalna skupnost brez nas ne more primerno in varno delovati.

Pridobivanje mladine je za večino društev velik izziv, gotovo tudi za vaši društvi. Ali beležite rast ali upad števila članov?

M. Jesenšek: V povprečju imamo nekje okoli 170 članov, od tega je med 50 do 60 mlajših od 18 let. Mlade je težko privabiti v društvo. Nekaj je zainteresiranih, potrebno pa je vedeti, da si tudi veliko društev na ostalih področjih želi privabiti mlade v svoje vrste tako, da imajo na izbiro mnogo več različnih dejavnosti, kot recimo pred 40 leti, ko sem sam postal član društva. Takrat smo komaj čakali, da smo imeli »vaje«. Sedaj je potrebnega veliko truda, da jih z različnimi vsebinami privabimo in kasneje tudi obdržimo, saj je osip v prehodu med člane velik.

D. Merzel: Tukaj se strinjam z ugotovitvijo, da je pridobivanje mladine izziv in se v nadaljevanju seveda strinjam s tov. Mitjo (gasilci smo namreč še vedno tovariši), kar se tiče animacije in predstavitve našega dela. Mladi imajo na razpolago veliko zanimivih dejavnosti, ki jih lahko opravljajo v prostem času. Tudi pri nas je odstotek mladine podoben, četrtnina naših članov je mlajših od 18 let. Menim pa, da se moramo gasilci precej bolj truditi na področju pridobivanja novih članov kot ostale dejavnosti. Najprej osebna ugotovitev, da ker naša dejavnost starše ne stane veliko, svoje otroke bolj spodbujajo v interesih, ki jih dražje plačujejo, in upajo, da bodo otrokom bolj pomagale v njihovem življenju. Nihče ne pomisli in se tudi ne zaveda, kakšno popotnico v življenju lahko otroku da članstvo v gasilskih vrstah. Vseeno pa tisti, ki se nam pridružijo, neizmerno uživajo. Veliko se družimo, zabavamo, tekmujemo in se izobražujemo. Kdor v mladih letih začuti gasilstvo tako kot mi, ki jih izobražujemo, bo gasilec, ostali pač ne. Problem pa je v tem, da nas je zagrehtih prostovoljcev z enakim mišljenjem vse manj.

Gasilci Gasilske zveze Šmartno pri Litiji so dobro izurjeni, kar redno dokazujejo tako na tekmovanjih kot tudi različnih intervencijah. Nam lahko zaupate, kateri uspehi s tekmovanji so za vas najpomembnejši?

M. Jesenšek: Že zbrati tekmovalno enoto za tekmovanje je uspeh. Če se člani trudijo delati in trenirati, je uspeh še večji. Včasih kateri enoti kljub veliko dela in truda ne uspe doseči dobrega rezulta-

ta, spet drugi pa s povprečnim delom in veliko tekmovalne sreče uspe. Menim, da je treba obema ekipama čestitati. Če gledamo rezultatsko, je že vsako napredovanje na višjo raven tekmovanja uspeh. Kljub temu da se vsi držimo reka »*Važno je sodelovati, ne pa zmagati*«, si vsi želimo posegati po najvišjih mestih.

D. Merzel: Nimam kaj dodati. Uspeh je zbrati in v nadaljevanju predvsem uskladiti natrpane urnike članov. Če je uspeh na tekmovalju dober, je trud nekako poplačan in se tudi pozabi na zapravljen čas. V nasprotnem primeru pa je ob naslednjem tekmovalju potrebno pozabiti na pretekle rezultate in se posvetiti novim dosežkom. Veseli smo vseh rezultatov, tako na lokalnem kot tudi na višjih nivojih. Ne glede na rezultate pa bomo še naprej vztrajali tudi na tekmovalnem področju, kajti za vsakim tekmovaljem se skriva tudi trening za ustrezno znanje in pripravljenost na operativnem področju.

Vsako leto opravite tudi večje število intervencij. Se njihovo število povečuje?

M. Jesenšek: Število intervencij po letih niha, v povprečju pa se kljub velikemu poudarku na preventivnih dejavnostih število povečuje. A potrebno je vedeti, da gasilci ne posredujemo zgolj pri požarih tako kot nekoč, ampak tudi pri drugih vrstah nesreč. Tudi iz tega razloga se število veča.

D. Merzel: Res je, posredujemo na več različnih intervencijah. Ugotavljamo, da je število požarov manjše, kar lahko kaže na dobro preventivno dejavnost in osveščenost. Kar se tiče ostalih intervencij, pa je število v veliki večini žal odvisno od posameznikov in seveda narave. V zadnjem času smo imeli na žalost veliko dela z vremenskimi nevšečnostmi, tako v naši občini kot tudi širše. Za omenjene upamo, da se njihovo število ne bo povečevalo in se njihove posledice ne bodo stopnjevale.

Kot smo lahko videli lani, boste morali gasilci v prihodnosti vse pogosteje posredovati ob naravnih nesrečah, kot so suše, požari in poplave. Kako sta vaši društvi pripravljene na te izzive?

M. Jesenšek: Že vse od vstopa v gasilske vrste mlade seznanjamo tudi z naravnimi nesrečami in njihovimi posledicami ter kako ravnati, če do njih pride. Veliko poudarka za reševanje ob posledicah naravnih nesreč imajo bodoči gasilci pri opravljanju tečaja za operativnega gasilca in tudi v nadaljevanju. Prav tako temu reševanju posvečamo skrb ob rednih tedenskih vajah. Bo pa potrebno vlagati več v opremo za reševanje ob naravnih nesrečah.

D. Merzel: Glede na izkušnje v preteklosti, vsaj kar se tiče naravnih nesreč, se bo moralo vsako društvo pripravljati po svoje in svojemu področju primerno. Veliko seveda računamo tudi na pomoč občine in gasilske zveze, predvsem pri ustreznem opremljanju enot. Za naše društvo naj omenim, da smo v zadnjem času veliko sredstev namenili nakupu opreme, ki smo jo pri preteklih posredovanjih pogrešili ali uničili. Vsaka intervencija nam prinese nove izkušnje, zato se načrt opremljanja, izobraževanje in taktika postopkov prilagajajo novim spoznanjem in ugotovitvam.

V obeh društvih imate veliko načrtov za nadaljnji razvoj, za uresničitev nekaterih so potrebna tudi precejšnja denarna sredstva. PGD Šmartno pri Litiji je v zaključni fazi nakupa novega gasilskega vozila, želite si tudi izgradnje novega gasilskega doma. Gospod Merzel, nam lahko poveste kaj več o teh projektih?

D. Merzel: Veliko je že bilo povedanega. Ponosni smo, da bomo ob 140. obletnici ustanovitve lahko prevzeli in svojemu namenu predali novo gasilsko vozilo. Žalostno je, da je oprema, ki jo potrebujemo gasilci pri svojem delu, zelo draga in vse dražja. Naše novo vozilo bo namreč z vso nameščeno opremo, ki bo večinoma vsa nova, stalo krepko preko 300.000 €. Omenil sem tudi že, da zaradi tega projekta urejamo okolico gasilskega doma in pripravljamo garažo za novo vozilo. Večino sredstev za nakup vozila nam bo na podlagi sprejete spremembe načrta razvoja GZ Šmartno namenila Občina Šmartno pri Litiji. Za sprejetje teh ključnih sprememb se moram tudi na tem mestu ponovno zahvaliti prejšnjemu županu g. Rajku Meserku, ki je prisluhnil našim težavam in sprejel predlagane reši-

tve na področju financiranja gasilskih vozil. Zahvaljujem se tudi GZ Šmartno in vsem društvom za sprejem omenjenega dokumenta. Novo vozilo torej pričakujemo v maju, prihod pa bo zaključil naš zgodovinski triletni projekt.

Kar se tiče gasilskega doma so stvari še vedno odprte. Zavedamo se, da tudi občino čakajo pomembni projekti, tukaj mislim predvsem na gradnjo novega vrtca, ki se bo, upam, začela kmalu izvajati. Ravno zaradi tega imamo vse manj upanja na gradnjo novega gasilskega doma v bližnji prihodnosti. Vseeno pa bi bilo glede na že izdano gradbeno dovoljenje škoda opustiti tako pomemben projekt. Upam, da bomo z občino in županom pred potekom dovoljenja vseeno uspeli najti ugodno rešitev in vsaj pričeti z gradnjo. Tako bomo na tem področju vsaj malo dvignili upanje in pričakovanja vseh naših članov.

Tudi PGD Kostreznica ima velike načrte. Gospod Jesenšek, česa si najbolj želite oziroma kaj najbolj potrebujete?

M. Jesenšek: S samo opremo, vključno z vozili, smo zadovoljni, nekoliko manj z osebno zaščitno opremo operativnega gasilca, saj imamo veliko število operativnih gasilcev, kar je pohvalno, oblek pa premalo. Že več let je znano, da nam alarmantno primanjkuje prostora, tako da je reševanje te problematike naša velika prioriteta. Trudimo se kupiti zemljišče, na katerem bi si lahko zgradili dodaten prostor. Seveda se tudi vozila in oprema starajo, tako da že razmišljamo tudi o zamenjavi te tehnike.

Za uresničitev načrtov boste potrebovali tako pomoč Občine Šmartno pri Litiji kot tudi občanov. Kako bi ocenili vaše sodelovanje z lokalno skupnostjo?

M. Jesenšek: Ko smo leta 2003 ustanovljali novo gasilsko zvezo, je bilo finančno stanje res žalostno. V Kostreznici smo ravno začeli z gradnjo gasilskega doma. Občina pri investiciji sploh ni uspela sodelovati zaradi dolgov, ki jih podedovala, in drugih projektov. Tako smo gradnjo zaključili s sredstvi požarne takse, ki jih je za eno leto prejela Gasilska zveza Šmartno, ter sredstvi podjetij in občanov. V nadaljevanju se je stanje izboljšalo in mislim, da smo sedaj kar blizu tistemu, kar si želimo. Veliko lažje je bilo, ker so vsi župani podpirali oziroma podpirajo gasilsko organizacijo in se zavedajo njenega pomena. Je pa v naši občini devet društev, tako da je potreb kar veliko. Kar pa se tiče krajanov na področju, ki ga pokriva PGD Kostreznica, pa res ne najdem boljše besede kot »Kapo dol«. Velika večina izdatno podpre naše investicije, za kar se jim ob tej priložnosti najlepše zahvaljujem.

D. Merzel: Moram poudariti, da gasilci naše občine nikoli nismo rekli, da smo slabo opremljeni ali financirani. Financiranje gasilstva v naši občini je skladno s priporočili, vezano na določen odstotek občinskega proračuna in je zadovoljivo. Zavedamo se, da je pač za vse naše želje in potrebe sredstev mnogo premalo. Če pogledamo v zgodovino, se je na tem področju veliko naredilo in za gasilce je najpomembnejše, da se nam sredstva ne zmanjšujejo, kvečjemu se nam z vsakim proračunom rahlo povečajo. Kar se tiče primanjkljajev, smo gasilci navajeni prositi za pomoč in vemo, da lahko pri pomembnih projektih računamo tudi na pomoč sponzorjev, donatorjev in seveda na velikodušno pomoč krajanov. Vsem omenjenim deležnikom se za vso pomoč najlepše zahvaljujemo. Ocenjujem lahko, da je naše sodelovanje z lokalno skupnostjo odlično.

Za konec imam še eno vprašanje za oba, in sicer me zanima, če lahko našim bralkam in bralcem že zdaj razkrijete, kako boste obeležili jubileja in kakšne dogodke lahko pričakujemo?

M. Jesenšek: Imeli smo že svečano skupno sejo vseh odborov in komisij. Glavno dogajanje se bo odvijalo v mesecu juniju. 6. 6. bo slavnostna seja društva, na kateri bomo podelili društvena priznanja, 14. 6. gostimo srečanje veteranov Regije Ljubljana III, ki ga organizirata svet regije in Gasilska zveza Šmartno, 15. 6. bomo imeli veselico z ansamblom Stil, 16. 6. pa bo osrednja slovesnost z gasilsko parado in proslavo. Podeljena bodo priznanja in odlikovanja ter zahvale za sodelovanje različnim društvom in ustanovam. 8. 9., na dan ustanovitve PGD Kostreznica, pripravljamo večjo gasilsko vajo vseh služb v sistemu zaščite in reševanja. Kot sem že omenil, bomo

izdali zbornik, obnavljamo gasilski dom in nekatere naše stare brižgalne. V planu je tudi nekaj drugih nalog.

D. Merzel: Za naše društvo bo mesec maj zelo pester. 11. maja bomo imeli slavnostno sejo, na kateri se bomo s kratkim kulturnim programom vsem našim članom in organizacijam, s katerimi smo sodelovali v preteklosti, na simboličen način zahvalili za sodelovanje. 25. maja bo za naše društvo najbolj naporen dan v zadnjih desetih letih. Veliko slovesnost bomo pričeli s slavnostno parado skozi Šmartno. Zaključila se bo pri OŠ Šmartno, kjer bomo pod šotorom na velikem igrišču imeli proslavo ob 140. obletnici, prevzeli in blagoslovili bomo naše novo vozilo in se po desetih letih ob zvokih ansambla Prebrisani muzikanti zavrteli na šmarski gasilski veselici. Z zvoki odlične domače glasbe, dobro hrano in ohlajeno pijačo se bomo zabavali od 20. ure dalje, zato vsi bralci lepo vabljeni. Ob koncu leta planiramo produkcijo spominskega dokumentarnega filma.

Spoštovana gospoda, za nami je zelo prijeten pogovor. Še enkrat najlepša hvala, vama ter vsem gasilkam in gasilcem v imenu uredništva želim še veliko uspešnih let, uresničenih načrtov, druženja in čim manj posredovanj.

Hvala.

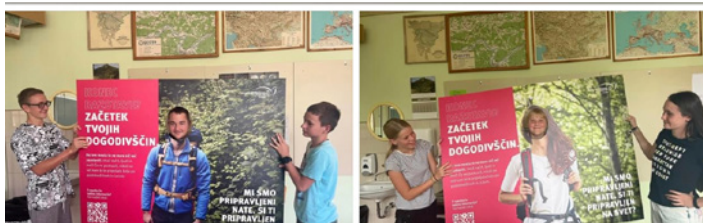
Hvala za povabilo in vaše želje.

Program MEPI na OŠ Šmartno

Avtorica članka: Iris Korošec Kocjan, pedagoginja

Na OŠ Šmartno smo tudi letos zelo aktivni v programu Mednarodnega priznanja za mlade (MEPI). Ta svetovno priznani program mladim omogoča, da v svojem prostem času z aktivno udeležbo na področjih prostovoljstva, veščin, športa in pustolovskih odprav odkrijejo, razvijejo in krepijo svoje potenciale ter se tako bolje pripravijo na izzive, ki jih postavlja življenje. V program se je pogumno vključilo šest devetošolcev in kar šestnajst osmošolcev, ki si želijo do konca šolanja pri nas uresničiti zastavljene cilje in si tako pridobiti bronasto MEPI priznanje.

70 let delovanja Podružnične šole Velika Kostrevnica

Avtorica članka: Tjaša Mihelič

Letošnje leto je za Podružnično šolo Velika Kostrevnica še kako posebno, saj le-ta praznuje 70 let delovanja. V ta namen smo tekom leta izvajali različne dejavnosti in posvetili nekaj časa raziskovanju šolske zgodovine. V četrtek, 11. 4. 2024, smo na šoli s svečano prireditvijo obeležili ta častitljiv jubilej.

Blaž Izlakar, župan Občine Šmartno pri Litiji, je najprej pozdravil obiskovalce prireditve, vse šolarje pa presenetil z izvirnim in praktičnim darilom, ki jim bo v teh mesecih prišlo še zelo prav. Učenci in učenke naše šole so pod vodstvom učiteljic z izvirno igro popeljali starše ter ostale goste v leto 1953 ter jim s plesom, deklamacijo, igro in petjem prikazali, kako bogato, pisano in drugačno je šolsko življenje danes. S spodbudnimi besedami ter pohvalo za uspešen nastop nas je osrečil tudi ravnatelj naše šole Tomaž Rozina.

Po prireditvi smo poklepetali ob slastnih prigrizkih, vsak pa si je lahko ogledal album s fotografijami ter razstavo s starimi slikami šole in mandale, ki so nastale izpod rok gospoda Franca Lužine.

Vsem staršem se iskreno zahvaljujemo za pomoč pri izvedbi prireditve, saj so pripravili zares odlične in mamljive sladke dobrote, ter kuharici za pripravo slanih jedi in čudovit pogrnjek.

Kliše

Avtorica članka: Živa Bučar

Med 19. in 21. 4. smo se klišejci odpravili na Delovni vikend osrednje regije, ki je potekal na Debelem rtiču. Tam smo se družili z ostalimi klubi iz osrednje regije in se seveda tudi pridno udeleževali izobraževalnih delavnic ter s tem zagotovili še boljše delovanje kluba v prihodnosti.

V tednu med 12. in 19. 4. pa je tako na Klišēju kot tudi po vsej Evropi potekal Evropski teden mladih. V sklopu tega smo se v mesecu aprilu pridružili nacionalni kampanji Mladinsko delo – aktivni za prihodnost in v ospredje postavili (mednarodno) mladinsko delo. V okviru kampanje smo na klišēju izvedli dva dogodka, Evropska mobilnost za mlade in Evropske volitve za mlade. Prvi od teh dogodkov se je odvil 12. 4., na njem pa smo spoznavali programe mednarodne mobilnosti, ki jih ponuja Evropska unija. Izkušnje s programi so nam bile predstavljene tudi iz prve roke. Na drugem dogodku pa smo raziskali osnove delovanja EU in vlogo Evropskega parlamenta ter se osredotočili na pomen aktivnega državljanstva in kako lahko vsak posameznik postane aktivni soustvarjalec prihodnosti Evrope.

9. 5. smo se udeležili Škisove tržnice, največjega študentskega dogodka v Sloveniji, ki se je cel dan odvijal na Kardeljevi ploščadi. Družili smo se s študenti iz cele Slovenije, obiskovali stojnice drugih

klubov in uživali v dobri glasbi. Hvala vsem, ki ste nas prišli obiskat na našo stojnico!

V nedeljo, 12. 5., se je v prostorih ZD Litija odvijala delavnica Za življenje gre! Na njej smo obnovili temeljne postopke oživljanja, zaustavljanja krvavitve, oskrbe opeklin itd. Nekateri izmed nas smo pridobili celo naslov prvega posredovalca, medtem ko smo se drugi naučili posredovati v težavnih situacijah.

Na Kliše se 17. in 31. 5. vrača Petkova liga. Nadaljujemo tradicijo igranja namiznih iger, kot so Catan, Secret Hitler, Enka itd. Najboljši del Petkove lige pa je seveda druženje v prijetni družbi s priboljški in pijačo. Dogodek je za vse brezplačen in že komaj čakamo, da se nam pridruži tudi ti!

Več informacij o dogodkih najdete na Klišejevem Facebook in Instagram profilu, več informacij o kampanji Mladinsko delo – aktivni za prihodnost pa najdete na portalu mlad.si. Naše projekte, dogodivščine in prihodnje dogodke lahko spremljate na naši Facebook strani na povezavi <https://www.facebook.com/klise.klub/> ali na naši spletni strani. Ob tem vse študente ali dijake, ki bi želeli soustvarjati dogodke v lokalnem okolju, vabimo, da stopijo v stik z nami in postanejo v del ekipe!

Komaj čakamo na nova skupna doživetja!

VABLJENI NA TABOR SLS 26. MAJA 2024
pred Kulturnim centrom Primoža Trubarja v ŠENTJERNEJU
kjer se lahko v živo spoznate in poklepetate s kandidati SLS za evropske poslance.
Od 11.00 nas bo zabavala Skupina GADI.

Občinska odbora SLS Litija in Šmartno pri Litiji organizirata brezplačni avtobusni prevoz, za prijave in dodatne informacije pokličite Veroniko na tel.: 041 272 825 ali Lijano na tel.: 051 443 414.
Odhod avtobusa iz Litije je ob 8.15 pred športno dvorano, iz Šmartna pa ob 8.30 pred OŠ Šmartno.

PRIJAZNO VABLJENI!

Blagoslov traktorjev in traktoristov

Avtorica članka: Mojca Knez

Na velikonočni ponedeljek, 1. 4. 2024, se je na tradicionalnem 5. Blagoslovu traktorjev in traktoristov pred šmarsko cerkvijo sv. Martina zbralo kar 80 traktorjev.

Vsi bleščeči in okrašeni so se v sprevodu popeljali mimo cerkve, kjer jih je blagoslovil župnik g. Marko Mohor Stegnar. Pot so nadaljevali v Veliko Kostrewnico, kjer jih je čakal traktor »afterparty« in kjer so bile podeljene tudi nagrade. Glavno nagrado za najlepše okrašeni traktor, ki jo je podaril sponzor, Kmetijsko gozdarska zadruga Litija, z. o. o., je prejel Erik Hauptman iz Vintarjevca, nagrado za najnovejši traktor pa je prejel Peter Golob iz Dvora. Simbolično nagrado so prejele tudi traktoristke, ki jih je bilo letos šest. Za hrano in pijačo udeležencev in obiskovalcev je poskrbel Gas bar, za zabavo pa ansambel Osvajalci. Dogodek je organiziral Javni zavod Bogenšperk v sodelovanju z Župnijo Šmartno pri Litiji.

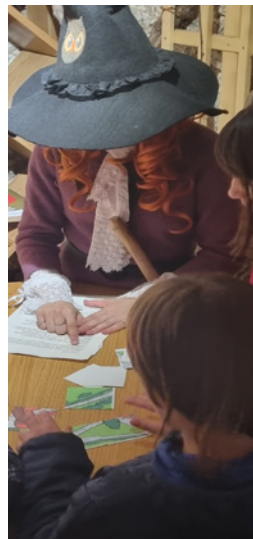
Lov na skriti zaklad z Bogenčaro

Avtorica članka: Mojca Knez

V nedeljo, 21. 4. 2024, so se otroci skupaj z grajsko čarovnico Bogenčaro podali na lov na skriti zaklad po najbolj skrivnih in skrivnostnih delih gradu Bogenšperk.

Bogenčarina sovica Žarka je otrokom pripravila zanimive, poučne in kar zapletene naloge, katere so otroci v spremstvu staršev z velikim veseljem in zavzetostjo zelo uspešno reševali. Namigi so jih vodili po različnih predelih gradu in grajske okolice, kjer so iskali skrivni ključ, nabirali rastline za barvilo, barvali, odgovarjali na vprašanja in se zelo zabavali. Bogenčara je otrokom na poučen način predstavila življenje in delo najbolj znanega lastnika gradu Janeza Vajkarda Valvasorja ter njegovo grafično delavnico. Zaklad so seveda našli, čakalo jih je pravo presenečenje.

Javni zavod Bogenšperk vabi, da se nam na lovu pridružite spet **19. maja** in **16. junija** ter z nami preživite zanimivo nedeljsko popoldne. Več informacij o dogodku najdete na naši spletni strani www.bogensperk.si.

LOV NA ZAKLAD Z BOGENČARO
DRUŽINSKO DOŽIVETJE NA GRADU BOGENŠPERKI

BOGENČARA VAS PRIČAKUJE VSAKO TRETJO NEDELJO V MESECU:

- 19. MAJ OB 14. ALI 16. URI
- 16. JUNIJ OB 14. ALI 16. URI

PRIMERNO ZA DRUŽINE Z OTROKI DO 10. LETA STAROSTI

PRILJAVE IN INFORMACIJE:
01 80 87 807
INFO@BOGENSPERK.SI
WWW.BOGENSPERK.SI

Začelo se bo

Avtorica članka: Tatjana Polanc Kolander

10. Festival Bogenšperk je pred vrati. Še malo in prečudoviti ambient enega najlepših renesančnih gradov na Slovenskem bodo prevzeli odlična glasba, izbrana kultura in vrhunska kulinarika.

Začenjamo v petek, 24. 5. Ob 18.00 bomo v grajski galeriji odprli likovno razstavo mednarodnih umetnikov z naslovom Moments of the Soul, ob 20.00 pa tudi s koncertom naznanili začetek jubilejnega Festivala Bogenšperk. Nastopila bosta legendarni Oto Pestner ter priznani pianist in organist Toni Povše. Popeljala nas bosta v čas zimzelenih popevk ter prijetne nostalgije, ki se v zavetju grajskih zidov še posebno lepo prileže. Vljudno vabljeni, da se dogodka udeležite. Vstopnice so že na voljo na recepciji gradu Bogenšperk, v TIC Šmartno pri Litiji, prek spleta in na Eventim prodajnih mestih. Festival Bogenšperk se bo odvijal vse do konca septembra, zato skrbno preglejte program, ki ga objavljamo v tokratnih Krajevnih novicah, in označite dogodke, ki jih ne smete zamuditi.

Lepo vabljeni!

FESTIVAL BOGENŠPERK

OTO PESTNER
TONI POVŠE

KONCERT SLOVENSkih POPEVK

petek, 24. maj, ob 20.00
GRAD BOGENŠPERK

Šmartno pri Litiji | Šmartno | JAVNI ZAVOD BOGENŠPERK

10.

FESTIVAL BOGENŠPERK

Užij poletje!

maj

24. LIKOVNA RAZSTAVA
MOMENTS OF THE SOUL

24. OTO PESTNER &
TONI POVŠE
SLOVENSKE POPEVKE

28. CICI TEK ZA VSE
GENERACIJE

31. MARAAYA

junij

7. FLIRRT

12. MITJA FERENC &
PRIMOŽ GRAŠIČ
VEČER LJUDSKE PESMI

14. OKUSI Z GRADU
KULINARIČNI DOGODEK

28. HAMO &
TRIBUTE 2 LOVE

julij

4. LIKOVNA
RAZSTAVA
INNENHALTEN

5. ORLEK & Mi2

12. DITKA IN FERI
LAINŠČEK
LITERARNI DOGODEK

19. NINA PUŠLAR

avgust

od **5.** GRAJSKE
do **9.** POČITNICE

16. SEVIQC BREŽICE

19. LILA - RAZSTAVA
GRAFIČNIH DEL

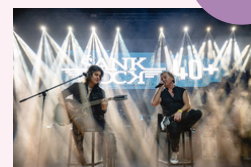
23. ŠMARTNO KUHA
KULINARIČNI DOGODEK

30. OKUSI Z GRADU²
KULINARIČNI DOGODEK

september

4. LIKOVNA RAZSTAVA
GABRIJELA HAUPTMAN

6. ŠANK ROCK
AKUSTIKA

21. VALVASORJEV
POHOD

29. NEDELJSKO
POPOLDNE
PRI VALVASORJU

LILIN vrtiljak

Avtorica članka: Aleksandra Krnc

Vse sekcije LILE so zelo aktivne. Zaključili smo tečaj akvarela, ki ga je vodil mentor Roman Kovačič. Aprila smo pričeli s tečajem ilustracije, ki ga vodi odlična ilustratorka Irena Režek.

Z delavnico grafike, ki se bo zgodila na gradu Bogenšperk, bomo odprli 2. Grafični bienale za ljubiteljske ustvarjalce. Bliža se začetek nadaljevanja tečaja botanične ilustracije. Literati nadaljujejo srečanja z mentorico Stanko Hrastelj, fotografi pa pripravljajo fotografiranje v naravi. In še prijazno povabilo na ogled razstave v Dobrovnik v Tropski vrt Ocean Orchids, kjer se bo z risbami avtohtonih slovenskih orhidej predstavila Jelka Jantol. Razstava je na ogled od 18. 4. 2024.

Prostovoljsko delo v Domu Tisje

Avtor članka: Janez Orehek

Prostovoljstvo je po definiciji družbeno koristna brezplačna aktivnost posameznikov, ki s svojim delom, znanjem, izkušnjami prispevajo k izboljšanju kakovosti življenja posameznikov in družbenih skupin ter k razvoju solidarne, humane in enakopravne družbe.

Za Dom Tisje je prostovoljsko delo izredno dragoceno, saj omogoča stanovalcem medsebojno povezovanje in širjenje socialne mreže, sodelovanje pri različnih dejavnostih, družabništvo in s tem zvišuje kakovost življenja v domu. Prostovoljsko delo v domu trenutno opravljajo individualni prostovoljci, dijaki Gimnazije Litija in študenti Fakultete za socialno delo.

Pred pričetkom izvajanja prostovoljskega dela opravimo s prostovoljcem uvodni intervju, sklenemo ustni ali pisni dogovor o izvajanju prostovoljskega dela, s katerim določimo, kje se bo izvajalo prostovoljsko delo, na kakšen način, ali je potrebno kakšno dodatno usposabljanje oz. mentorstvo, opredelimo pravice in dolžnosti prostovoljcev. Ob vstopu v ta vzajemen odnos nam prostovoljec zaupa tudi nekaj podatkov o sebi in svojih dosedanjih izkušnjah in željah, seznanimo pa ga tudi s Kodeksom etičnih načel v socialnem varstvu in Etičnim kodeksom organiziranega prostovoljstva ter Pravilnikom o prostovoljstvu v našem domu, seznanimo ga z našo vizijo in poslanstvom. Le tako lahko zagotovimo kakovostno opravljanje prostovoljskega dela.

Koordinacijo prostovoljcev opravlja delovna terapevtka, izjema so študenti Fakultete za socialno delo, ki jih koordinira socialni delavec. Koordinator vzpostavi in vodi evidenco opravljenega prostovoljskega dela ter je na voljo prostovoljcem za pomoč in podporo ter koordinacijo, ki jo pri svojem delu potrebujejo.

Prostovoljec lahko v našem domu opravlja naslednja prostovoljska dela: se individualno pogovarja in družijo s stanovalci; spremlja stanovalce v okolici doma ali nudi spremstvo po različnih opravkih; pomaga pri pripravi različnih aktivnosti za stanovalce (pogovorne skupine, bralne aktivnosti, delavnice itd.); pomaga pri izvedbi dogodkov in prireditev v domu in zunaj njega; ureja gredice, prostore in okolico oz. druga dela v dogovoru s koordinatorem. Zelo znan je npr. naš Sprehod stanovalcev do Krznarja z vozički, pa znamenite bralne ure in seveda vse individualno in skupinsko delo, ki stanovalcem omogoča, da so slišani, upoštevani in da je njihovo mnenje pomembno in zavedanje, da je lepo živeti v Domu Tisje.

Prispevek prostovoljcev je največkrat že v tem, da so, da prisluhnejo stanovalcem, saj je ob hitrem tempu vsakdana pozorna beseda tista, ki lahko naredi razliko med dobrim ali slabim dnem. Vsi si želimo, da bi v starosti imeli ob sebi nekoga, s katerim bi lahko delili svoje misli, občutke, ki bi nam pomagal pri povezovanju z okoljem, v katerem živimo. Zato so prostovoljci, skupaj z zaposlenimi, zelo dragoceni. Skupaj soustvarjamo prostor, v katerem živimo naš slogan »Kjer naj bo starost brez bolečin«.

Vabimo vas v naše vrste, za več informacij smo dosegljivi na številki **01 890 01 99** ali po elektronski pošti: tisje@ssz-slo.si.

Izlet šmarskih upokojencev na Goriško in v Brda

Avtor članka: Jože Loc

Pol leta je že minilo, odkar smo šli šmarski upokojenci zadnjič na izlet, zato so nas pete že pošteno srbele. Lani oktobra smo šli na Dolenjsko, v kraje, kjer sta živela pesnik Tone Pavček in glasbenik Lojze Slak, tokrat pa smo se odločili, da gremo na Goriško. Kljub slabi vremenski napovedi smo ves čas izleta imeli z vremenom kar srečo. Sonce so sicer pogosto zagrnil temni oblaki, bilo je tudi malce hladno za ta čas, a kakšnih omembe vrednih padavin ni bilo.

Že zgodaj dopoldne 18. 4. 2024 smo prišli v prijetno vas Šmartno v Brdih, ki leži nekoliko vzdignjeno nad obširnimi vinogradi, sadov-

njaki in oljčniki. Da je delo tam že v polnem zamahu, smo slišali po ropotu kosilnic in traktorjev. Sprehodili smo se po ozkih, s kamnom tlakovanih uličicah do vaške cerkve, kjer nas je pričakal cerkvenik Drago, ki nam je prijazno razkazal cerkev in najpomembnejša umetniška dela v njej. Križev pot in poslikave okoli oltarja so delo priznanega slikarja Toneta Kralja, ki je na podobe svetopisemskih prizorov spretno vtikal tudi svoj odpor do italijanskega fašizma. Po obisku Šmartnega smo šli v bližnje Gonjače, kjer smo se povzpeli na razgledni stolp, visok 26 m. V Dobrovi smo nakupili še nekaj domačega sladkega vina, nato pa odšli na kosilo na domačijo Bizjak. Hudomušni gospodar domačije nam je ob prihodu obljubil, da od tam ne bomo odšli lačni. Besedo je držal, za naše ugodje pa so poleg njega poskrbeli tudi člani njegove družine.

Po kosilu smo se odpeljali v Solkan, kjer smo si iz neposredne bližine ogledali eno od svetovnih čudes. To je največji železniški kamniti most na svetu, ki ima razpon loka kar 85 m. Solkanski kamniti most je bil ponos graditeljev bohinske proge, ki je zaradi številnih mostov, galerij in predorov v celoti tehniški spomenik. Graditelji so progo od Jesenic do Trsta, ki je v Avstro-Ogrskem cesarstvu veljala za najtežji odsek, zgradili v le treh letih, in sicer od leta 1903 do 1906.

Iz Solkana smo se po zelo strmi cesti povzpeli do romarskega središča in svetišča Sveta gora. Planinci ta hrib poznajo tudi po imenu Skalnica (681 m). Tu nas je v Marijini baziliki sprejel brat Ambrož, ki nam je potem polno uro pripovedoval o zgodovini, gradnji svetišča in čudežih, ki so se zgodili romarjem, ki so se s priprošnjami za zdravje ali iz stiske zatekli k svetogorski materi božji. Poleg velikega pomena za romarje, ki jo obiskujejo prav vsak dan, ima Sveta gora tudi temno ozadje, saj se je med prvo svetovno vojno od maja leta 1915 do konca oktobra leta 1917 tu in v neposredni sosesčini zgodilo najhujše prelivanje krvi med vojskujočima se državama Italijo in Avstro-Ogrsko. V 11. soški bitki je bila bazilika porušena do tal, dne 24. avgusta leta 1917 pa so italijanski vojaki po dolgih mesecih vojskovanja z vrha pregnali avstrijske. Žaloi gra se je nato nadaljevala na sosednjem hribu Sveti Gabrijel (646 m), domačini ga imenujejo tudi Škabrijel. Od konca avgusta do sredine septembra leta 1917 je na hrib padlo okoli milijon granat in eksplozivnih sredstev, v ostrih bojih mož na moža pa ugasnilo preko 40.000 življenj mladih fantov in mož. Preko 100.000 pa jih je bilo po bitki trajno telesno ali duševno pohabljenih. Vsi udeleženci izleta se zahvaljujemo šoferju avtobusa Igorju za varno vožnjo po strmih goriških cestah in srečno vrnitev domov.

MDI Litija – Šmartno

Avtorica članka: Vera Bric

LETNI ZBOR ČLANOV

Vsako leto je do konca meseca marca opredeljen rok, do katerega morajo društva sklicati letne zборе članov. Letni zbor je priložnost in obveza za pregled dela in finančnega poslovanja v preteklem letu, predvidenega programa dela in finančnega načrta za tekoče leto ter planskih izhodišč za prihodnje leto.

Dnevni red sklicane seje je bolj ali manj vsako leto enak. Po pozdravnem nagovoru predsednika, ugotovljeni sklepčnosti ter izvolitvi organov zborna je potrebno sprejeti poslovnik o delu zbora, ki mu sledi obravnava in sprejem poročil. Predsednik Miro Vidic je podal uvodno poročilo izvršilnega odbora, v katerem je poudaril, da je bilo preteklo leto po premagani pandemiji ponovno posebno zaradi katastrofalnih poplav, ki so naše društvo močno prizadele. Ponovno je izpostavil pomen prostovoljnega dela ter pomoči, ki so nam jo nudili lokalna skupnost, civilna zaščita in gasilci. Deležni smo bili tudi finančne podpore Občine, Fundacije invalidskih in humanitarnih organizacij ter prispevkov donatorjev.

Da smo bili skozi vse leto priča številnim aktivnostim z res dobro udeležbo, smo se na zboru lahko prepričali ob podajanju poročil o izvajanju socialnih programov, aktivnostih klekljarske skupine Žabic, plesne skupine Podkvice, izvedbi športnih programov in dejavnosti aktiva delovnih invalidov. Vsa pisna poročila o dogajanju v preteklem letu se hranijo v tajništvu društva.

Korektno in uspešno je bilo tudi finančno poslovanje društva in socialnega podjetja, kar je izhajalo iz podanega finančnega poročila za leto 2023 in poročila nadzornega odbora. Sprejet je bil tudi program dela in finančni načrt za leto 2024 ter planska izhodišča za leto 2025.

Naše delo in vsa priznanja za aktivnosti so nam izrekli tudi navzoči gosti: Lijana Lovše, podžupanja, Franc Bolte, predstavnik ZDIS, Mihaela Ameršek, predsednica diabetikov, in Blaž Dvornik, predstavnik Društva invalidov iz Hrastnika.

Sledilo je družabno srečanje v avli kulturnega doma s pogostitvijo, ki so jo skrbno pripravili v kavarni in okrepčevalnici Pri mostu.

Mladi gasilci ponovno med najboljšimi v državi

Avtorica članka: GZ Šmartno pri Litiji

22. kviz gasilske mladine je letos potekal v soboto, 13. 4. 2024, v prostorih Osnovne šole Rače. Udeležile so se ga tri ekipe iz Gasilske zveze Šmartno pri Litiji, ki so uspešno zastopale vse tri tekmovalne kategorije.

Tekmovalci so morali svoje znanje in spretnosti predhodno dokazati že na občinskem in regijskem nivoju, državnega kviza pa so se udeležile samo najboljše ekipe iz cele Slovenije. Skupno jih je sodelovalo 116. V kategoriji pionirjev so tekmovali pionirji iz PGD Kostrevnica. Na teoretičnih testih so dobili vse možne točke, vendar jim na praktičnem delu ni šlo vse po načrtih, zato so na koncu zasedli 20. mesto izmed 41 ekip. Pripravniki PGD Šmartno pri Litiji so se v svoji kategoriji pomerili s skupno 34 ekipami. Odlično so odpisali vse teste, vendar so na praktičnem delu odločale sekunde. Na koncu so zasedli malo nehvaležno, pa vendar odlično 4. mesto. V kategoriji mladincev so tekmovali mladi iz PGD Kostrevnica. Na praktičnem delu so odlično pokazali svoje spretnosti, na teoretičnem pa svoje znanje. V konkurenci 41 ekip so zasedli izjemno 1. mesto in s tem postali državni prvaki v kvizu gasilske mladine v kategoriji mladincev. Čestitke vsem ekipam in mentorjem za dosežene rezultate, ki so potrditev vsega trdnega in predvsem timskega dela.

Mladi gasilci in mentorji na državnem kvizu

OBISK V DOMU TISJE

Vsi vemo, kako malo je potrebno, da koga osrečimo. Drobna pozornost, nasmeh, odprto srce, prijazen pozdrav ali beseda mimoidočemu. S takšnim ravnanjem in vedenjem ne bogatimo samo sebe, temveč tudi soljudi, s katerimi živimo ali jih srečujemo v vsakdanjem življenju. Še posebno ranljivi pa so naši starostniki, ljudje, ki jesen svojega življenja, v večini primerov brez svojih najdražjih, preživljajo v domovih za ostarele. Ti si zaslužijo še posebno pozornost. Nekajletna tradicija je, da oskrbovance Doma Tisje v Šmartnem in Litiji obiščemo v predvelikonočnem času. V obdobju korone je ta obisk izostal. V delavnici ročnih del se že dober mesec prej dogovorimo o izdelavi daril za oskrbovance, z vodstvom društva o vsebini obiska, ki ga predhodno najavimo delovnim terapeutkama v obeh domovih.

V Domu Tisje v Šmartnem nas je tisto torkovo dopoldne pričakala polna jedilnica oskrbovancev. Vsa pohvala negovalnemu osebju, ker so se potrudili in starostnike bodisi pripeljali ali pospremili v lepo urejen skupni prostor. Tiste pa, ki so še pokretni, pa prav gotovo spomnili, da jih bodo obiskali člani društva invalidov iz Litije. Presenečen nad tolikšno udeležbo je zbrane najprej pozdravil

predsednik društva Miro Vidic ter jim zaželel dobro počutje in urico prijetnega razpoloženja v naši družbi. Glas harmonike je v trenutku pričaral dobro razpoloženje. Harmonikar Vili je pred časom v domu pogosto igral in zato dobro ve, kaj ljudje radi poslušajo in katero pesem radi zapojejo. Da je bilo razpoloženje še boljše, pa je naša članica Ivanka vse skupaj popestrila še z igranjem na orglice. V duetu sta namreč igrala prvič in močno želimo, da ne tudi zadnjič. Hvala obema!

Ne samo dobro razpoloženje ob glasbi, nasmeha so na obraze pričarali tudi lično izdelani velikonočni petelinčki in čokoladna jajčka, ki smo jih članice društva med petjem in igranjem razdelile vsem. Po sobah pa smo obiskale tudi posameznike, ki jih je starost ali bolezen priklenila na posteljo.

Ob odhodu se nam je za obisk poleg delovne terapevtke Mojce zahvalila tudi direktorica doma Leonida Raspotnik.

Obisk smo ponovili v četrtek dopoldan v enoti v Litiji. Dogovorjeni smo bili, da nas delovna terapevtka Simona pospremi po domu od enote do enote, po vseh družinskih skupnostih in sobah. Oskrbovancem smo vročali že prej omenjena darilca.

Na skupni kavici v avli doma smo bili enotni, da smo opravili dobro delo, ki bi ga morali ponoviti večkrat, ne samo pred velikonočnimi prazniki. Zahvale in veseli obrazi nam znanih občanov in tudi tistih, ki smo jih srečali prvič, so dokaz, da so oskrbovanci nadvse hvaležni in veseli vsakega obiska in izkazane pozornosti.

MePZ Zvon je praznoval 40-letnico delovanja

Avtorica članka: Katarina Kragelj

V soboto, 13. 4. 2024, smo v šmarski kulturni dvorani praznovali 40-letnico delovanja zbora v mešani sestavi. Uprizorili smo igro s petjem Ta presneta ljubezen, ki nam je odstrla pogled v preteklost, hkrati pa povezala zbor z mladostjo. Naša želja je, da bi pevci res še dolgo peli o ljubezni, ker zaradi ljubezni ostaja svet bolj prijazen in bolj vesel.

Pevsko društvo Zvon je eno od treh najstarejših pevskih društev v Sloveniji. Začetek delovanja sega v leto 1890, ko so bila v Postojni natisnjena pravila Pevskega društva Zvon. Vse od takrat je zbor deloval v različnih zasedbah kot moški, mešani in ženski, vse do današnjega dne. Edina prekinitev je bila ob kulturnem molku med 2. svetovno vojno.

Pred nami je v sezoni 1983/84 z delovanjem prenehal moški pevski zbor Zvon, ki ga je vodil zborovodja Janko Slimšek. Najbolj zaslužna za ustanovitev novega zbora sta bila dolgoletni predsednik društva Tone Tomažič in kronist Boris Žužek. Prva vaja mešanega pevskega zbora, ki ga je vodila zborovodkinja Marjanca Vidic, je bila 14. februarja 1984, udeležilo se je 16 moških in 13 žensk. Najbrž je bila to edina pevska vaja, na kateri je bilo več moških glasov. Cilj je bil pridobivanje novih članov. Kako uspešni smo bili, naj pove podatek, da je na drugo vajo prišlo 51 pevk in pevcev, na tretjo pa že 65. Sčasoma se je število ustalilo med 60 in 70. Tako je bilo do praznovanja 100-letnice Pevskega društva Zvon, potem pa se je število zelo spreminjalo, sedaj ostajamo pri številki 30.

Zbor je takrat nastopal na usnjarijadah, zvonarijadah, prepeval je v zamejstvu in na Taborih pevskih zborov v Šentvidu pri Stični, pripravljal je praznovanja ob obletnicah. Ob 100-letnici se je predsta-

vil z opereto Planinska roža in z njo večkrat uspešno nastopil tudi na gostovanjih po Sloveniji. S tem se je poklonil pevkam in pevcem starejše generacije Zvona, ki so isto opereto uprizorili leta 1952. Seveda je zbor še največ nastopal doma in na izmenjavah z drugimi pevskimi društvi, za kar je bil najzaslužnejši dolgoletni predsednik društva Milan Klančnik. Zbor je v mešani sestavi polnih 28 let vodila zborovodkinja Marjanca Vidic.

Naj se na tem mestu spomnimo vseh nekdanjih članov in sodelavcev zbora, ki so vsak posebej in vsi skupaj z ljubeznijo in predanostjo gojili in ohranjali tradicijo zborovskega petja v našem kraju.

Od leta 2012 zbor uspešno vodi zborovodkinja Marija Celestina. Predsedovanje je prevzel Jože Loc, računovodska dela vestno opravlja Ančka Ulčar, vse članice in člani pa pomagamo. Ohranili smo večino nastopov iz preteklosti, pred tremi leti smo uspešno obeležili 130-letnico Pevskega društva Zvon. Sestava zbora se je z leti spreminjala in se še vedno. Imamo nekaj dobrih prijateljev pevcev, ki nam priskočijo na pomoč, ko je potrebno, tudi mlajših.

Naša zborovodkinja je za praznovanje 40-letnice na oder želela postaviti igro s petjem. Režijo igre je prevzela Neža Verdonik, solista sta bila Neža Verdonik in Benjamin Fele, na citre je zbor spremljal Tomaž Plahutnik, za luči in ozvočenje je poskrbel Jure Možina. Igra je slavonspev Ljubezni, prepletena z narodnimi in ponarodelimi pesmimi, mislimi o sreči, nesreči, polna hudomušnosti s strani žensk in moških. A na koncu vendarle zmaga ljubezen.

Bil je res en lep večer. Večer spominov, hvaležnosti, želja, hrepenenj, ki se najlepše odražajo v pesmih. Marsikaj smo doživeli in preživeli, previharili smo viharje. Ponosni smo, da nam je uspelo ohraniti Zvon in s tem tradicijo našega Šmartnega. Peli in igrali smo za naše zveste obiskovalce, za nas in za vse, ki so nekoč bili z nami.

Knjižnica Litija

Avtorica članka: Aleksandra Mavretič

LIKOVNO-DOMOZNANSKI VEČER V MAJU

V preteklih mesecih je nekaj društev našega območja praznovalo okrogle jubileje, ki so jih pospremili z izdajo publikacij. Na prireditvi, ki bo 16. 5. ob 19. uri v knjižnici v Šmartnem, bomo predstavili zbornike, ki so izšli ob 70. obletnici Glasbene šole Litija – Šmartno, 40-letnici Tamburaškega orkestra Šmartno in 30-letnici Govedorejskega društva Litija. Že v letu 2020 pa je Pevsko društvo Zvon obeležilo 130 let obstoja, zato bomo spoznali tudi njihov zbornik. Predstavitve bo potekala ob odprtju likovne razstave skupine LIKI iz Kisovca, ki praznuje 15-letnico delovanja. Prireditve pripravljamo ob Tednu vseživljenjskega učenja in v mesecu ljubiteljske kulture JSKD.

TAČKOV FESTIVAL 2024

Letošnji festival bo ponujal podobne vsebine kot lanski: organizirane skupine se bodo prijavile na pravljicne ure v Knjižnici Litija, na pedagoške v Mestnem muzeju Litija in glasbene urice v Glasbeni šoli Litija – Šmartno. Četrtek in petek bodo v Kulturnem centru Litija gledališke predstave. Popoldanski dogodkov ne bo, razen ključne prireditve, ki bo v petek, 7. 6., od 16.30 dalje v parku na Stavbah. Prijave na vse dogodke zbira Knjižnica Litija. Likovno-kiparski natečaj Kuža Taček poteka do 22. 5. 2024, več pa na spletni strani organizatorjev festivala.

Vseslovenska akcija Dan za spremembe z naslovom Najbolj zlata je prostovoljska lopata

Avtorica članka: Zdenka Drnovšek

V soboto, 6. 4., je v naši skupnosti treh društev zaživela posebna akcija, ki je že nekaj let zapored požela velik uspeh. Akcija Dan za spremembe je tokrat nosila naslov Najbolj zlata je prostovoljska lopata in prav to zlato orodje je pomenilo veliko več kot le fizično delo.

Tokrat je Slovenska filantropija želela stkati prijateljske medgeneracijske niti, hkrati pa povezati različne akterje po celi Sloveniji z namenom prostovoljskega prispevka h grajenju bolj odporne skupnosti. Naša skupnost se je odločila, da bo obiskala stanovalce obih domov za starejše občane v našem kraju. Prostovoljke in prostovoljec smo se odpravili v domove, oboroženi s slaščicami, sadjem, kavo ter predvsem s toplino, veseljem in radostjo, ki smo jih prinesli s seboj.

Ob našem prihodu so se nam pridružili citrarji iz Društva upokojencev Litija s pevcema, ki so nas navdušili z venčkom slovenskih narodnih pesmi. Lučke so zasvetile v obeh stanovalcev, solze so se zavrtinčile po njihovih licih, saj so se spomini na preteklost obudili in postali še bolj živi ob zvokih glasbe. Nato je na oder stopila skupina plesalk in plesalcev Podkvice, ki je s koreografijami kavbojskih gibov na slovensko narodno glasbo očarala stanovalce. Kljub neobičajnemu plesu so stanovalci navdušeno sledili ritmu glasbe, vsak po svoje, a združeni v eno.

V drugem domu je bilo vzdušje prav tako veselo, polno nasmejanih obrazov in neme hvaležnosti do vseh prisotnih prostovoljcev. Kljub zgodnjemu dopoldnevu je bil dan prežet s toplino in srečo, ki smo ju delili med seboj. Veseli obrazi starejših pomenijo prosto-

BRALNA MAJČKA – BRALNA ZNAČKA

Tudi letos se bo Knjižnica Litija s pomočjo donatorjev najmlajšim in malo večjim bralcem za uspešno opravljeno branje za bralno značko zahvalila z majico. Gre za edinstven projekt, ki povezuje in predvsem promovira branje že vrsto let. Veseli smo finančne pomoči, prav tako pa pomoči vseh mentorjev in vrtcih in osnovnih šolah, ki nam pri tem pomagajo. Majice bodo krasile ilustracije Gabrijele Vrhovca.

UTRINEK Z LITERARNEGA VEČERA OB SVETOVNEM DNEVU KNJIGE

24. 4. smo v Kulturnem centru Litija prisluhnili pogovoru z Miho Šaleharjem. Med drugim je dejal, da so mu naši kraji všeč, ta dolina ob Savi in gozdovi. Na vprašanje voditeljice Simone Solina, kaj mu je tako všeč »pri Litiji«, pa je odgovoril: Šmartno pri Litiji.

Foto: Miha Šalehar, avtor treh knjig, radijski voditelj, kolesar, motorist ...

voljcem ogromno, saj s svojimi obiski v njihovo vsakdanje življenje prinašamo toplino, veselje in nekaj drugačnega. Kljub morebitnim oviram, ki jih prinašajo leta, stanovalci izražajo svojo hvaležnost z očmi, ki govorijo več kot tisoč besed.

Najlepšo gesto, poklon prostovoljcem, so pričarali Prifarski muzikantje, ki so s svojim obiskom in koncertom v domu starejših občanov Šmelc še dodatno polepšali dan. Polni veselja, lepih občutkov, smeha in sreče smo skupaj napolnili ta dan starejšim ter seveda tudi samim sebi. Veselimo se že naslednjega srečanja in priložnosti, da ponovno delimo toplino in radost s tistimi, ki jo najbolj potrebujejo.

Kot je poudaril direktor Slovenske filantropije Franci Zlatar, se je prostovoljstvo znašlo v časih individualizma in različnih kriz, zato je treba zgraditi bolj povezane, solidarne in odporne skupnosti, ki bodo pripravljene na izzive sodobnega časa. Tako smo naredili en majhen korak k boljši skupnosti, vsekakor pa si želimo krepiti socialno vključenost in seveda skupnost samo.

Izredno ponosni na rezultate projekta Digital Generations, ki z medgeneracijskim povezovanjem spodbuja digitalne veščine starejših

Avtorica članka: Anita Molka

Na Razvojnem centru Srca Slovenije izvajamo več projektov, ki spodbujajo kakovostnejše življenje starejših. Med njimi zelo posebno mesto zavzema projekt Digital Generations, ki z medgeneracijskim povezovanjem in učenjem spodbuja digitalno ustvarjalnost starejših. Konec aprila 2024 se projekt po dveh letih in pol izvajanja v petih evropskih državah (Slovenija, Španija, Grčija, Bolgarija in Francija) zaključuje, vendar se bodo aktivnosti skupaj s starejšimi in mladimi nadaljevale tudi v prihodnje v okviru točk za starejše.

Učenja digitalnih veščin starejših smo se lotili na poseben način, in sicer skupaj z mladimi. Izvedeni sta bili dve usposabljanji za mlade v Atenah in Malagi, pripravili pa smo tudi različne priročnike in vodnike, usmerjene v prepoznavanje potreb starejših, razvoj aktivnosti in orodij za pomoč mladim pri učenju starejših, kako uporabljati novo tehnologijo in biti ustvarjalni na spletu. Vsi priročniki so brezplačno na voljo na [projektne spletne strani](#), in sicer:

- **Analiza raziskave o potrebah starejših in dobrih praksah:** katere digitalne spretnosti starejši že imajo in kakšne so njihove potrebe.
- **Priročnik o digitalnih orodjih:** izbor različnih orodij za razvijanje digitalnih spretnosti pri starejših.
- **Priročnik Metodologija usposabljanja:** zasnovana za mlade z namenom, da jih izobrazijo, na kakšen način izobraževati starejše, kako uporabljati različna digitalna orodja in pridobivati digitalna znanja.
- **Priročnik Metodologija mentorstva:** praktični nasveti za mlade o tem, kako spremljati in spodbujati starejšo osebo pri ustvarjanju digitalnih vsebin in kako te deliti na spletu.
- **Smernice za druge občine in zainteresirane organizacije po Evropi:** Občina Kamnik je skupaj s partnerji pripravila smernice za izvajanje programov spodbujanja medgeneracijskega usposabljanja o digitalnih tehnologijah za starejše, ki ga vodijo mladi mentorji.

Skupaj z mladimi smo izvedli več delavnic za starejše, s katerimi smo testirali metodologijo usposabljanja in metodologijo mentorstva, ki smo ju razvili v okviru projekta. Z delavnicami smo pričeli junija 2023 v sklopu že utečenih aktivnosti **Društva upokojencev Litija**, ki jih je vodila **Brigita Ulčar** iz Šmartnega pri Litiji. Oktobra 2023 smo nadaljevali s starejšimi iz **Društva upokojencev Šmartno pri Litiji**, kjer delavnice izvajamo mesečno skupaj z mlado mentorico **Barbaro Hauptman** in bomo z njimi nadaljevali tudi po koncu projekta. Vsebine delavnic se nanašajo na uporabo mobilnega telefona za brskanje po spletu ter uporabo različnih mobilnih aplikacij, pošiljanje elektronske pošte, uporabo aplikacij za besedilna sporočila, fotografiranje in urejanje fotografij ter tudi bolj napredno uporabo, s katero se ustvarjajo različne predstavitve, voščilnice ipd. Skupaj z mladimi smo **v Litiji in Šmartnem pri Litiji izvedli devet delavnic z 81 udeleženci**. Navdihujoče je bilo opazovati starejše, kako spoznavajo različne aplikacije in se z njimi spopadajo s polno vnemo. Skupaj smo ustvarili lepe trenutke in

starejše naučili novih spretnosti, ki jim bodo omogočile boljše povezovanje s prijatelji in sorodniki.

Barbara Hauptman, mlada mentorica, Šmartno pri Litiji:

»Na usposabljanju v Malagi sem spoznala veliko dobrih praks medgeneracijskega sodelovanja in nove prijatelje iz Kamnika in drugih držav. To mi je dalo nov zagon za sodelovanje znotraj lokalne skupnosti na podežlju. Prav tako sem se mesečno udeleževala usposabljanj, namenjenim starejšim občanom. Vesela sem, da lahko pomagam starejšim, da se bolje znajdejo v digitalnem svetu. To delo mi je v zadovoljstvo, saj so izredno zagnani pri učenju in spoznavanju, hkrati pa se z njimi lahko tudi družim.«

Milena Mrzel, predsednica Društva upokojencev Šmartno pri Litiji:

»Imamo pametni telefon, toda za kaj vse je lahko koristen in uporaben? Postaja vsakdanji pripomoček, da ostajamo v stiku z bližnjimi, da dobimo različne informacije, nudi pa tudi učenje in zabavo. Ravno te delavnice, ki se izvajajo v okviru Društva upokojencev Šmartno, nam omogočajo lažje obvladovanje digitalne tehnologije v vsakdanjem življenju. Že od lanskega novembra jih izvaja Razvojni center Srca Slovenije in hvala odlični ekipi: Aniti, Tini, Barbari in Jasni. Napredujemo zaradi vas! Veseli in ponosni smo na pridobljena znanja in veščine.«

Za vse, mlade in starejše, je bila to koristna in navdihujoča izkušnja, zato bomo z delavnicami nadaljevali še naprej v okviru **točk za starejše** in spodbujali nove mlade k sodelovanju. V Šmartnem pri Litiji z aktivacijo mladih pričnemo v septembru, ko jih bomo vključili v eno izmed delavnic s člani društva upokojencev. Cilj je v občinah Srca Slovenije vključiti in usposobiti čim več mladih mentorjev in izboljšati digitalne veščine starejših. S tem se krepi medgeneracijsko povezovanje ter spodbuja empatijo, sočutje in prostovoljstvo pri mladih.

Spremljajte projekt Digital Generations preko [Facebook](#) in [Instagram](#) strani ter obiščite [spletno stran projekta](#). **V kolikor bi si želeli sodelovati na digitalnih delavnicah za starejše kot mladi mentor ali kot starejši, ki si želi novih znanj, nas kontaktirajte na anita.molka@razvoj.si ali 01 896 27 10.**

Co-funded by
the European Union

Velikonočni ponedeljek na Primskovem

Avtor članka: Etnološko društvo Jurija Humarja

Velikonočni ponedeljek je dan po največjem krščanskem prazniku, po veliki noči, in je po tradiciji namenjen predvsem obiskovanju sorodnikov, prijateljev, druženju in igranju velikonočnih iger.

Na Primskovem je Etnološko društvo Jurija Humarja v sodelovanju z župnijo Primskovo organiziralo sedaj že tradicionalni deveti dogodek **Blagoslov motorjev in motoristov ter tekmovanje v sekanju pirhov**. Dogodku pa so se tudi letos pridružili pohodniki s Pohoda po Humarjevi poti v organizaciji Zavoda Levstikova pot. V krogu znotraj tabora in pod primskovsko lipo je bilo prijetno in živahno. Letos se je na Primskovo pripeljalo okrog 100 motoristov s svojimi lepimi jeklenimi konjički. Blagoslov jim je podelil župnik g. Vinko Malovrh. Zaželel jim je srečno, varno in strpno vožnjo v novi motoristični sezoni. Z blagoslovom se je posvetil prav vsakemu motorju in motoristu.

Tudi obujeni običaj sekanja pirhov postaja čedalje bolj priljubljena velikonočna igra. Letos se je k tekmovanju prijavilo 86 tekmovalcev. Tekmovanje je potekalo pod primskovsko lipo v petih skupinah po določenih pravilih. V vsaki skupini prvi trije dobijo medalje in nagrade. Najštevilčnejši sta bili 1. skupina (starost do 10 let) in 2. skupina (starost do 18 let). Za najboljše vzdušje je poskrbela 3. sku-

pina (ženske). Pravi tekmovalni duh pa je žarel tudi med moškimi (4. skupina, starost do 50 let, in 5. skupina, starost nad 50 let).

Medalje in nagrade za prva mesta so si v 1. in 2. skupini prislužili domačini, iz ostalih treh skupin so bili prejemniki za prva mesta iz občin Litija, Šmartno pri Litiji in Trebnje.

Da sta srečevanje in druženje v teh časih še kako pomembni, so dokazovali nasmejani in zadovoljni obrazi obiskovalcev. Spletale in krepile so se prijateljske vezi. Obiskovalci prireditve iz bolj oddaljenih krajev naše domovine, ki so bili prvič pri nas, so bili navdušeni tudi nad zgodovinsko in kulturno dediščino, ki jo nudi vrh Primskove gore.

Mnoge izrečene pohvale so poplačale ves trud in čas, ki smo ga organizatorji namenili pripravi in izvedbi tega dogodka. Za pomoč se lepo zahvaljujemo gasilcem PGD Primskovo in vsem ostalim, ki so bili pripravljeni pomagati. Iskreno se zahvaljujemo vsem donatorjem, ki so nas finančno podprli, in tudi tistim, ki so prispevali praktična darila za nagrade.

Foto: Beti Miklavčič

Hvala tudi Občini Šmartno pri Litiji za podporo in vzpodbudo.

Blagoslov križa

Avtor članka: Uroš Pušnik

Pri kaplaniji v Šmartnem je zob časa načel lesen križ, zato so zavzeti Šmarčani to lepo znamenje »nad mestom« tudi obnovili.

V nedeljo, 7. 4. 2024, smo se popoldan zbrali ob obnovljenem križu. Kot ob Jezusovi smrti smo se tudi mi zbrali ob treh in Križanega počastili. Blagoslov je ob prisotnosti duhovnega pomočnika g. Vinka Malovrha in domačega bogoslovca g. Matije Goloba opravil domači župnik g. Marko Mohor Stegnar.

Križ je po vzoru prejšnjega izdelal mojster g. Andrej Mohar, tramo ve za križ je daroval g. Benjamin Bizant, dotrajani korpus je obnovil g. Milan Groznik, g. Milan Mrzel pa je z ekipo izdelal betonski podstavek. Vse delo so mojstri opravili brezplačno.

Dogodka se je udeležilo lepo število okoliških prebivalcev, po blagoslovu pa je sledilo še skupno druženje. Naša dežela je posejana z mnogimi znamenji, med katerimi je še en lepo obnovljen križ.

Vrttim

Avtor članka: Vrttim

Podjetje Vrttim je mlado, zagnano podjetje, ki je nastalo iz hobija in veselja ter želje po ustvarjanju.

Nudimo vam celovito storitev urejanja okolice, od ogleda, strokovnega svetovanja do zasaditev in obžagovanja dreves tudi na mestih, kjer je zaradi bližine objektov potreben skrbno načrtovan pristop in zahteven poseg.

Strokovno in v skladu z zadnjimi trendi v vrtnarstvu vam uredimo vašo okolico. Uredimo tudi zahtevnejše terene in problematična drevesa, ki postanejo nevarna ljudem ali objektom. Naš cilj je strokovno urediti okolico in zagotoviti, da bo urejena okolica hiše ali vrta usklajena z vašimi željami.

STORITVE, KI JIH NUDIMO:

• Nega trave

Košnja trave. Sejanje in polaganje travne ruše. Odstranjevanje plevela in mahu iz travnate ruše.

• Urejanje okolice

Svetovanje in okrasne zasaditve vrtov, dovozov, dvorišč in krožišč. Postavitve in urejanje skalnjakov.

• Manjša gradbena dela

Urejanje poti s sekanci, prodniki in lubjem. Polaganje robnikov, granitnih kock, pranih plošč, lesenih, betonskih in PVC tlakovcev.

• Nove zasaditve rastlin in odstanjevanje plevela

Zasaditve zelenjave in okrasnih balkonskih ter vrtnih rastlin. Zasaditve žive meje in dreves. Ročno odstranjevanje plevela.

• Obrezovanje, obžagovanje in podiranje dreves

Obrezovanje okrasnih grmovnic, živih mej in sadnega drevja. Preventivno obžagovanje in podiranje dreves.

• Spomladanska in jesenska nega okolice

Spomladansko gnojenje in prezračevanje travnate ruše. Jesensko pospravilo listja in priprava tal na prezimovanje. Urejanje grobov.

Letos se je dejavnost razširila in vam nudimo slaščice in torte po naročilu. Več informacij lahko najdete na Facebook profilu [Tinka peče](#), instagramu [Tinka peče](#) ali na telefonu **040 317 732.**

Torte in slaščice po naročilu
Telefon: 040-317-732

PONUDBA:
*Torte
*Mafini
*Lučke
*Kroftki
*Kornetki
*Cakepops
*Sladice v lončkih

VrTTim
obžagovanje dreves - podiranje dreves - košnja trave
urejanje okolice - manjša gradbena dela

Timotej Medved s.p.
Spodnja jablanica 8
1275 Šmartno pri Litiji

medvedtimotej93@gmail.com
031 215 318
http://vrttim.si
VrtTim urejanje okolice

KGZ LITIJA
V trgovinah KGZ Litija: TC-Supermarket Litija, Pc Šmartno, Senožeti, Kresnice, Jevnica, Vače in Kostrevnica so na voljo!
Mercatorjeve prodajne akcije in
PIKNIK AKCIJA KGZ LITIJA

Hrenovka telečja Kz Sevnica 10,39 €/kg	Leskovački čevapčiči 450g Anton 4,59 €	Piščanca nabodala 400g Pivka 4,39 €
Pleskavice 480g Anton 4,89 €	Pivska klobasa Kz Laško 9,99 €/kg	Radenska clasic 1,5L 0,79 €
Pivo Union 0,33L 0,89 €	Pivo Laško 6x0,5L 6,49 €	Radler Isotonic 0,5L 0,89 €
		Malt ananas 0,5L 0,75 €

ZAPOSLUJEMO!
V svoj kolektiv vabimo nove sodelavce/ke na delovno mesto **PRODAJALEC/KA**. Nudimo zaposlitev za **nedoločen čas**, s 6 mesečnim poskusnim delom.
PISNE PRIJAVE na naslov KGZ Litija z.o.o, Valvazorjev trg 3, 1270 Litija oz. info@kgz-litija.si

DIGI INFO TOČKE – pomoč pri uporabi digitalnih javnih storitev

Avtorica članka: Rosana Škulj

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS) z mrežo območnih obrtno-podjetniških zbornic sodeluje v projektu DIGI INFO TOČKE. Da bi pripomogli k dvigu digitalnih kompetenc, je od sredine novembra 2023 na skupno 222 digi info točkah po vsej Sloveniji prebivalcem in prebivalkam nudena pomoč pri uporabi digitalnih javnih storitev. Projekt financira Ministrstvo za digitalno preobrazbo.

digi info točka
Pomoč pri uporabi digitalnih javnih storitev

Nabor storitev:

- ▶ Uporaba elektronske osebne izkaznice in s tem povezane mobilne aplikacije
- ▶ Prijava v elektronske storitve in elektronsko podpisovanje
- ▶ Dostop do informacij o dela državne uprave na portalu gov.si
- ▶ Dostop do elektronskih storitev na portalu eUprava
- ▶ Registracija in prijava v portal SPOT
- ▶ Uporaba storitev eZdravja na portalu zVEM
- ▶ Dostop do e-storitev ZPIZ
- ▶ Uporaba državnega davčnega portala eDavki
- ▶ Dostop do elektronske zemljiške knjige
- ▶ Uporaba elektronskih vinjet na portalu DARS
- ▶ Storitve z zvezi s študijem in stipendijami
- ▶ Storitve MKGP in UVHVVR, portal Volos
- ▶ Prepoznavna spletnih nevarnosti, center SI-CERT

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DIGITALNO PREEOBRAZBO

Prvih 62 digi info točk je bilo odprtih 13. 10., preostalih 160 pa 13. 11. 2023. Del svetovanja in uporabniške podpore OZS zagotavlja v prostorih območnih zbornic, drugi del pa na drugih lokacijah. Digi info točke delujejo 18 ur na teden, tri dni v dopoldanskem in dva dni v popoldanskem času do konca novembra 2024.

DIGI INFO TOČKA na območju občine

Litija in Šmartno pri Litiji:

Območna obrtno-podjetniška zbornica Litija,

Jerebova ulica 12, Litija

Digi točka Šmartno pri Litiji, Staretov trg 12, Šmartno pri Litiji

Za ustrezno svetovanje na DIGI INFO TOČKI morajo občani s seboj prinesiti: pametni telefon ali prenosni računalnik, novo elektronsko osebno izkaznico (kdor jo ima) in začetno geslo, ki ga je prejel z novo osebno izkaznico.

Vsebina svetovanja

- Svetovalci na digi info točkah bodo na razumljiv način nudili svetovanje in uporabniško podporo na naslednjih področjih uporabe digitalnih javnih storitev:
- uporaba elektronske osebne izkaznice in s tem povezane mobilne aplikacije,
- prijava v elektronske storitve in elektronsko podpisovanje,

- dostop do informacij o delu državne uprave na portalu gov.si,
- dostop do elektronskih storitev na portalu eUprava,
- registracija in prijava v portal SPOT,
- uporaba storitev eZdravja na portalu z VEM,
- dostop do e-storitev ZPIZ,
- uporaba državnega davčnega portala eDavki,
- dostop do elektronske zemljiške knjige,
- uporaba elektronskih vinjet na portalu DARS,
- storitve v zvezi s študijem in štipendijami,
- storitve MKGP in UVHVVR, portal Volos.

Digi info točka OOOZ Litija,

Jerebova ulica 12, Litija

Delovni čas:

ponedeljek, torek in petek:

7.00–11.00

sreda in četrtek: 12.00–15.00

Digi info točka Šmartno pri Litiji,

Staretov trg 12, Šmartno pri Litiji

Delovni čas:

ponedeljek in torek: 12.00–15.00

sreda in četrtek: 7.00–11.00

petek: 8.00–12.00

Kopitovci s Ponyji osvojili slovensko obalo

Avtorica članka: Erika Koprivnikar

V želji po pustolovščini je skupina sodelavcev podjetja Kopit mrzle aprilske noči krenila na kolesarsko popotovanje od Šmartnega pri Litiji do slovenske obale, s ciljno točko - Portorož. To, kar je njihovo ekspedicijo naredilo resnično izjemno, ni bila samo prekoračena razdalja ali dejstvo, da so se na pot podali s kolesi Pony, temveč neomajen timski duh, vztrajnosti in pripravljenosti na izzive, ki so jih čakali.

Štart je bil zastavljen na petek ob polnoči. V temi in mrazu so člani ekipe sedli na svoje Ponyje, pripravljeni, da premagajo 172 kilometrov, ki so ležali med njimi in njihovim ciljem.

Čakalo jih je 9 ur in 57 minut potiskanja pedal skozi raznoliko pokrajino, od mirnih podeželskih cest do živahnih mestnih ulic in nenazadnje do težko pričakovanih obalnih cest, ki so vodile v Portorož.

To ni bil le fizični podvig, temveč dokaz moči skupnega dela in vzdržljivosti. Ob skupinskem premagovanjem ovir in medsebojnih spodbudah jih je timski duh potiskal naprej, tudi ko se je zdelo, da je cesta neskončna.

Drugo polovico poti je ekipo spremljal del podporne ekipe v spremljevalnem vozilu, ki je s prevozom opreme zagotavljala, da so kolesarji imeli vse, kar so potrebovali, da bi nadaljevali. Od zagotavljanja osvežitve, moralne podpore ob poti, do dodatnih koles v primeru kakršnihkoli nezgod.

Ob 5. uri popoldan so utrujeni, a zmagoslavni kolesarji zapeljali v Portorož, kjer jih je pričakal še drugi del nepogrešljive podporne skupine.

Največji izziv je predstavljal mraz, ki ni popustil do poznega popoldneva. Kljub temu so fantje na cilju poskakali v morje, ki se po celodnevni odisejaji niti ni zdelo pretirano hladno.

Za ekipo podjetja Kopit je bila njihova pot v Portorož ne samo vožnja s kolesom - bila je zmaga človeškega duha, praznovanje enotnosti in opomin, da je s predanostjo in medsebojno podporo vse mogoče.

Morda niste vedeli?

V podjetju imamo 11 službenih vozil, prav vse iste znamke in sicer Pony! Kolesa so na voljo za uporabo vsem zaposlenim, vsaj trikrat letno pa jih ekipno preizkusimo v različnih izzivih, kot so vzpon na Vršič v sklopu dogodka Goni Pony, kolesarsko popotovanje po Levstikovi poti od Litije do Čateža, Vzpon na Geoss, ipd.

ODPRT JE RAZPIS ZA KADROVSKE ŠTIPENDIJE ZA ŠOLSKO LETO 2024/25

Novice iz TKD Litija – Šmartno

Avtorica člankov: TKD ekipa

DALMACIJA KUP 2024

Vikend je bil ponovno preživet v dvorani. Naši tekmovalci so se podali v Split na Dalmacija kup. Tekmovanja se je udeležilo okoli 600 tekmovalcev. Udeleženci so bili ponovno višjega ranga. Večina od naših tekmovalcev je letos prišla v višje starostne skupine, kjer se kljub izgubljenim borbam na tekmi hitro vidi njihov napredek. Tekem v borbah so se udeležili: Jaš, Nika ter Ema in Žana, ki sta stopili na stopničke, obe sta namreč osvojili 2. mesto. Žana se je edina udeležila tekmovanja v tehniki. Trener Frenk jih je podpiral pred in med tekmo. Tekme se nadaljujejo in z njimi novi borbeni izzivi.

KANG'S KUP 2024

V nedeljo, 10. 3. 2024, so se tretjega regijskega tekmovanja Kang's Open udeležili tekmovalci iz treh klubov. Hvala klubu Kang za čudovito tekmo z ostalima kluboma, na kateri se lahko preizkusijo začetniki. Tekmovalci so nabrali nove izkušnje na tekmovanju v kicku, tehniki in borbah. Hvala vsem tekmovalcem, bili ste super, vsi ste bili zmagovalci. Vsak tekmovalec je dobil medaljo. Hvala tudi vsem staršem, ki ste si vzeli čas in pripeljali otroke ter pomagali organizatorju pripraviti prostor za tekmovanje. Iz tekmovanja smo se vračali polni novih izkušenj in tudi s kakim tekmovalcem več, ker na takih tekmah otroci šele vidijo, kako je v borbah.

Ponosni smo, da se nam je regijskega tekmovanja uspelo udeležiti v velikem številu in ponosni smo na vse udeležence.

FENIKS KUP 2024

Vikend je bil preživet v dvorani, polni borbenega adrenalina. Udeležili smo se tekmovanja 17. Feniks budosport kup 2024 v Zagrebu. Udeležili smo se ga, ker je imel večji razpon tekmovalnih panog. Tako je šlo lahko na tekmo več tekmovalcev in poleg že utečenih borcev tudi več začetnikov. Konkurenca je bila velika in naši borci so se borili do konca, tako da smo kljub nekaterim porazom odšli s ponosom domov. Že same izkušnje naredijo veliko, da vidiš, kje je še potreben napredek. Tokrat sta šla z nami oba trenerja, Frenk in Polona, ki sta bodrila tekmovalce. Seveda je bila prisotna tudi naša mednarodna sodnica Maruška, ki je sodila na tekmah.

Kick:

1. mesto: Filip
2. mesto: Sven

Ostali kickerji so še Kenan, Lana in Lara. Filip je dobil pokal za najboljšega tekmovalca v kicku.

Tehnika:

Žana tokrat ni stopila na stopničke, a je kljub temu pokazala dobro formo.

Borbe:

2. mesto: Jaš, Ema, Žana
3. mesto: Aiša, Filip

Ostali borci so bili Sven, Nika in Kenan, ki so se kljub porazu super odrezali. Zatem smo se pripravljali na aprilske tekme. Vsem tekmovalcem želimo na treningu veliko dobre volje in nadaljnjih uspehov.

Zahvala gasilcem

Iskrena hvala vintarjevskim in šmarskim gasilcem za izredno hitro pomoč pri pokrivanju strehe pri moji mami po viharju, ki jo je prizadel dne **23. 3. 2024**.

Najlepša vam hvala!

Darinka Žust

Našemu Marjanu v zahvalo in spomin

Avtorica članka: Andreja Kastelic

Dobre štiri mesece je že minilo, odkar smo se poslovili od našega krajana in dolgoletnega predsednika Kulturnega športnega društva Velika Štanga Marjana Lukančiča.

Naša misel se pogosto zapelje k tebi, Marjan. Sicer smo te najraje klicali Luka. Ali »naš Luka«, kadar nisi bil prisoten in smo te omenjali. Da, bil si naš. Kajti društvu si bil predan z vsem srcem in dušo. Bil je tvoj drugi dom. To v celoti vidimo in čutimo šele sedaj, ko si v drugem prostranstvu. Sicer dela in aktivnosti resda nemoteno tečejo naprej, a koliko drobnih opravil poleg vidnega dela si naredil, brez da bi vedeli. Sedaj vemo.

V času tvojega osemnajstletnega vodenja je društvo zraslo v res spoštovanja vredno skupnost, prav tako število dobro vzdrževanih objektov. Že obstoječemu kulturnemu domu, nogometnemu igrišču z brunarico, igrišču za odbojko, se je pridružilo še dvostezno profesionalno pokrito balinišče s svojo lastno bruno. Vse narejeno pa dejansko služi svojemu namenu. V kulturnem domu se letno odvijev več kulturnih prireditev in tudi praznovanj domačinov. Na športnem parku Komun je kot navadno spomladi že v polnem teku občinska liga malega nogometa, veteranska nogometna liga in tudi občinska balinarska rekreativna liga. Na odbojkarskem igrišču se slišijo prešerni glasovi mladih. Bolj topli dnevi pa so že privabili družine z najmlajšimi.

Verjamem, da se vsi zavedamo bogate dediščine, ki si jo gradil s svojo vztrajnostjo, potrpežljivostjo in lastnim udejstvovanjem. Seveda ne sam, z ljudmi, ki razmišljamo podobno, kot si razmišljal ti. Ki se zavedamo, kako pomembno je druženje in prostovoljno delo za dobrobit naše vaške skupnosti.

Pa vendar Marjan, resnici na ljubo, poleg dobre ekipe je bil ob tebi še nekdo. Bolje rečeno bila. Najbolj zvesta podpora tebi in posredno nam. Tvoja Bernarda. Z njo si bil »Marija sveta, kolk sem jaz močan, bolj kot Schwarzenegger in Martin Krpan«, kot si rad pogosto zapel in nas nasmejal. Zato na tem mestu zahvala tudi tebi Bernarda za vse delo in nesebično podporo iz ozadja. Hvala ti!

Veliko načrtov si še imel. Ni se potrebno bati, da ne bodo izpolnjeni. Ekipa, katere kapitan si bil, smo kot dober, utečen stroj. Snujemo in ubrano veslamo naprej. Poznamo te, to ti daje mir in veselje v nebesih, saj veš, da tvoje, lahko bi rekli, življenjsko delo ni bilo zaman.

In ja, najbolj te bo radostilo, da bomo tako kulturni dom kot športni park Komun vaščani, od najmlajših do najstarejših, uporabljali čimbolj pogosto, se še naprej povezovali ob veselem druženju in za vse skrbeli tako zavzeto kot do sedaj. Da ostanemo dobrohotni in sočutni, kot ljudje, povezani v močno skupnost. Vedel si to, kajne? Vedel, kaj je pravi smisel društva na vasi. Zato si, ker ni in ni bilo zamenjave, vztrajal. Do konca.

Marjan – naš Luka, hvala ti za vse! Res hvala! Želimo ti zadovoljno in mirno uživanje v zasluženi božji brezmejnosti. Sicer pa, saj veš, prej ko slej ...

Tvoja zvesta ekipa in člani Kulturnega športnega društva Velika Štanga

*Usoda z udarci nam ne prizanaša,
brez milosti dragim življenje ugaša.
Globoke nam rane zasaja v srce,
brezčutno ozira se v naše gorje.*

*Odhod težko je preboleti,
v sebi resnice ne da se verjeti.
Cela, ko resnica ti v dlani leži,
jo ves čas zanikaš, ker bridko boli.*

*Ne, nisi za vedno zaspala, vedno boš z
nami ostala.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame in babice

JANJE BABIČ

21. 9. 1959 – 11. 3. 2024.

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem za vso pomoč, darove in izrečeno sožalje v teh težkih trenutkih. Hvala dr. Benedičiču, gospodu župniku za lepo opravljen obred in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.
Mož Branko, hči Edita in sin Robert z družinama

*Sonce na nebu sije,
življenje ugasne, ko se skrije.
Vso ljubezen sta razdala,
v naših srcih za vedno bosta ostala.*

*Naj sonce odgovor nam da,
zakaj brez slovesa sta odšla.
Luna naj vama pove,
kako žalostno je naše srce.*

V SPOMIN

Mineva pet let, odkar smo se zadnjič poslovili od ljube mame, babice in prababice

Ljudmile Milke Renko

(1938–2019)

IN

dragega moža, očeta in dedka

Alojza Potiska

(1954–2019)

Hvala vsem, ki jima prinašate cvetje in prižigate svečke ter ju nosite v svojem srcu in v lepih spominih.

Vsi njuni

*Bog je prišel v mojo hišo in prosil za
miloščino.
Padel sem na kolena in vzkljknil:
»Najdražji, kaj naj
Ti dam?«
»Samo ljubezen,« je dejal.
»Samo ljubezen.«
(Francišek Asiški)*

ZAHVALA

MARIJA PODLOGAR

iz Podroja

28. 6. 1935 – 18. 4. 2024

Ob slovesu naše drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem za izrečeno sožalje, darovane maše, cvetje in sveče. Hvala gospodu Vinku za obiske na domu in lepo opravljen obred, pogrebem, pevcem in trobentaču ter negovalnemu osebju Pristana. Posebej pa se zahvaljujemo dr. Nikolaju Benedičiču za dolgoletno zdravniško oskrbo in njegovo izjemno človeškost.

Vsi njeni

Obisk Ludwiga Issleiba na Bogenšperku leta 1859

Avtor članka: dr. Jernej Kotar

Posodobitev cestnega in izgradnja železniškega omrežja sta v drugi polovici 19. stoletja občutno skrajšali razdalje med kraji ter olajšali potovanja. Hkrati je bil to tudi čas velikega zanimanja za preteklost. Bogenšperk je po Valvasorjevi za slugi že tedaj sodil med najbolj znane gradove na Kranjskem, zato je kmalu postal priljubljena izletniška točka kranjskih izobražencev. Posebej zanimiv opis svojega obiska nam je zapustil v Ljubljani živeči novinar, urednik in prevajalec Ludwig Issleib (1827–1882), ki je vtise z enodnevnega potovanja strnil v krajšem članku, objavljenem v tedenski prilogi *Lai-bacher Zeitung*.

Po deževnem maju je začetek junija prinesel lepo spomladansko vreme, ki je Issleiba spodbudilo, da je sedel na parni vlak in se odpeljal do Litije. Od železniške postaje ga je pot vodila prek leta 1855 zgrajenega lesenega mostu čez Savo in naprej proti Šmartnem. Pri mlinu v Črnem Potoku se je začela stara cesta strmo vzpenjati proti Bogenšperku, kar je bilo ob sončni pripeki za Issleiba še posebej naporno. Ob prihodu na grad si je zato privoščil krajši počitek, nato pa se podal na ogled.

Kot je zapisal, je bila razlog za izlet na Bogenšperk želja obiskati kraje, kjer je živel in deloval znameniti kranjski polihistor Janez Vajkard Valvasor. Po ogledu zunanosti je hitro ugotovil, da se grad od konca 17. stoletja ni veliko spremenil in da je bil še vedno zelo podoben upodobitvi na grafiki iz *Slave vojvodine Kranjske*, pogrešal je le nekdanji ribnik pred velikim okroglim stolpom. Priložnost je izkoristil za sprehod do bližnjega Lihtenberka, kjer pa je našel le še pičle ruševine starodavnega gradu. Pripoved je nadaljeval z naštevanjem vseh dotedanjih lastnikov Bogenšperka, katerega nastanek

je sicer zmotno potisnil na začetek 15. ali celo na konec 14. stoletja. V njegovem času je bil v rokah Verianda kneza Windisch-Graetza, ki ga je kupil leta 1853.

Ob vstopu na grajsko dvorišče sta ga najbolj presenetila njegova čistoča in prijeten videz. Ker lastnikov ni bilo doma, je gosta sprejel njihov oskrbnik in mu prijazno razkazal grad in okolico. Na ogledu je občudoval okusno opremljene sobane, ki pa niso bile ravno razkošne. Posebej ga je pritegnil veliki okrogli stolp, v katerem so bili knežji prostori in od koder se je odpiral lep razgled na bližnjo in daljno okolico. Z zanimanjem si je ogledal slike in umetnine, najdlje pa se je zadržal v knjižnici, kjer je med sodobnim nemškim, francoskim in angleškim leposlovjem našel tudi nepogrešljivi izvod Valvasorjeve *Slave vojvodine Kranjske*.

Od vseh prostorov se mu je v spomin najbolj vtisnil v starinskem slogu urejeni kabinet, v katerem je Valvasor napisal svoje monumentalno delo. Kot je pripomnil, na polihistorja ni spominjalo skoraj nič drugega. Vodnjak in prostori nekdanje tiskarne v pritličju so še obstajali, toda oprema je bila že zdavnaj v celoti izgubljena.

Po ogledu notranjosti se je sprehodil še po parku, kjer je občudoval lepo urejene poti in čudovit razgled. Oskrbnik mu je pokazal tudi »pod skalco«, kjer so tedanji lastniki radi preživljali prosti čas. Pred odhodom je pokukal še v grajsko kapelo ob vhodu v grad, v kateri je ležala krsta pred kratkim preminule kneginje, ki je čakala na pokop v družinski grobnici. Po kozarcu vina se je naposled prek Slatne odpravil v Litijo in od tam z vlakom domov v Ljubljano. Članek je začel z mislijo, da bi bil Bogenšperk odličen kulturnozgodovinski muzej, zanimiv in poučen tako za domačine kot tujce, če bi se le ohranila Valvasorjeva zapuščina. Te že davno ni več, v gradu pa danes vseeno deluje muzej, ki že skoraj pol stoletja skrbi za dediščino slavnega polihistorja.

